Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 244 (5593).

12 ДЕКАБРЬ ЖУМА

1975 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев 11 декабрь куни Варшавадан Москвага қайтиб келди. У Польша Бирлашган ишчи партияси VII съездида қатнашган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегациясига бошчилик қилди.

Ўртоқ Л. И. Брежневни Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов ўртоқлар, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари Б. П. Бешчев, Г. С. Павлов, Г. Э. Цуканов, К. У. Черненко, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат С. К. Цвигун, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзолари О. Б. Рахманин, Г. К. Цинев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари А. И. Блатов, В. А. Голиков, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари Г. Х. Шахназаров Белоруссия вокзалида кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида ПХРнинг СССРдаги муваққат ишлар вакили В. Напераи бор эди.

Л. И. Брежнев билан бирга КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзолари А. М. Александров, Л. М. Замятин ҳам Москвага қайтиб келдилар. (ТАСС).

ПАРТИЯ ЯНГИ ЗАФАРЛАРГА ЧОРЛАМОҚДА

Мамлакатимизда коммунистик қурилиш йўлида катта қадам бўлиб қолган тўққизинчи беш йиллик тугалланмоқда. Шу беш йиллик мобайнида эришилган муваффақиятлардан совет кишилари фахрланмоқдалар, бунинг боиси равшан — 70-йилларнинг биринчи ярми Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ички ва ташқи сиёсатдаги ленинча бош йўлини амалга оширишда ажойиб муваффақиятлар билан нишонланди.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь ойи бошида бўлиб ўтган Пленуми беш йилликнинг якунловчи йилидаги ишга якун ясади, партиянинг навбатдаги XXV съезди масалаларини ҳал этди, СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги Давлат плани ва Давлат бюджети лойиҳаларини муҳокама қилди, уларни маъқуллаб, СССР Олий Совети муҳокамасига ҳавола этди. Олий ҳокимият органи бу лойиҳаларни тасдиқлади, уларга қонун кучини бахш этди.

Декабрь Пленумлари КПСС Марказий Комитети фаолиятидаги яхши ва фойдали анъана бўлиб қолди. Бу Пленумлар мамлакат ҳаётида жуда катта сафарбарлик ва илҳомбахш роль ўйнаб келмоқда, партияни, бутун совет халқини жанговар ҳаракат программаси билан қуроллантирмоқда, кадрларнинг диққат-эътиборини энг асосий проблемаларга, ҳал этилмаган вазифаларга қаратмоқда, янги-янги резервлар ва имкониятларни очмоқда, Совет Иттифоқи экономикаси ва маданиятини янада жадал ривожлантиришнинг конкрет йўлларини белгиламоқда.

Бутун партиямиз, бутун совет халқи сингари Ўзбекистон коммунистлари, меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитети 1975 йил декабрь Пленумининг қарорларини, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумдаги нутқида баён этилган қоидалар ва хулосаларни қизғин маъқулламоқдалар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XX пленуми Марказий Комитетнинг декабрь Пленуми якунларини муҳокама қилиб, шу тарихий ҳужжатларни қизғин қўллаб-қувватлади ва маъқуллади, республика партия ташкилотининг шу ҳужжатларни бажариш соҳасидаги вазифаларини белгилаб берди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми якунлари тўғрисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XX пленумида қилган докладида бу йилги декабрь Пленуми алоҳида аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади. Бу Пленум икки беш йиллик ўртасида, партия XXV съезди арафасида ўтказилди. Шу сабабли Пленум шу йилни якунлаш билангина чекланмади, умуман беш йилликнинг бажарилиши ва келгусидаги истиқболлар унинг диққат марказида бўлди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумда сўзлаган нутқи партия ҳаёти ва амалий фаолияти учун жуда катта аҳамиятга эгадир. Бу нутқда мамлакатимиз халқ хўжалигини шу беш йилликда ривожлантириш якунлари чуқур илмий позицияларда туриб атрофлича ва танқидий анализ қилинди, ишнинг энг муҳим йўналишлари белгилаб берилди, экономикани юксалтиришнинг энг муҳим проблемалари ўртага қўйилди ҳамда жамиятимизни янги беш йилликда социал ва иқтисодий жиҳатдан ривожлантиришнинг туб масалаларига доир асосий вазифалар таърифлаб берилди, янги беш йиллик сифат беш йиллиги, самарадорлик ва халқ фаровонлигини ошириш беш йиллиги бўлиб қолиши лозимлиги таъкидлаб ўтилди. Якунловчи йил тамом бўлиб, узил-кесил якунлар чиқарилишига саноқли кунлар қолди. Аммо КПСС XXIV съездининг Ватанимиз иқтисодий қудратини интенсив ривожлантириш, халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини янада юксалтириш соҳасида белгилаган программаси муваффақиятли равишда амалга оширилганлиги ҳозирнинг ўзидаёқ равшан кўриниб турибди.

Башарти ижтимоий ишлаб чиқаришни мутлақ ўстириш миқёслари назарда тутиладиган бўлса, — деди Л. И. Брежнев ўз нутқида, — тугалланаётган беш йиллик мамлакатимиз тарихидаги энг яхши беш йилликдир. Ватанимиз янада бадавлат, янада қудратли бўлиб қолди. Совет кишилари янада яхшироқ яшай бошладилар. Бу эса — партия фаолиятига берилган олий баҳодир.

Ҳозирги дунёдаги воқеаларнинг ривожланиши бизнинг мамлакатимиздан халқаро сиёсатда энг тўғри йўл тутишни талаб қилади. Коммунистик партия халқлар ўртасида тинчлик ва дўстликнинг ленинча байроғини баланд кўтариб келганлиги ва баланд кўтариб бораётганлигини ҳамма кўриб турибди. Бу эса совет кишиларининг меҳнатдаги ғайратини оширмоқда, КПСС XXIV съезди белгилаб берган Тинчлик программасини амалга ошириш давомида давлатлар ўртасидаги муносабатларда эришилган силжишларни давом эттиришга қулай шароит яратмоқда. Бутун совет халқи каби, жамики тараққийпарвар жаҳон жамоатчилиги каби бизнинг республикамиз меҳнаткашлари ҳам Леонид Ильич Брежневни унга тинчлик тарафдорларининг олий мукофоти — Фредерик Жолио-Кюри номидаги «Тинчлик олтин медали» берилганлиги билан қизғин ва астойдил муборакбод этдилар, буни партиямиз, КПСС Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси тинчлик ишига қўшган жуда катта ҳиссага, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг шахсий хизматларига берилган юксак баҳо деб билдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленумида халқ хўжалигини ривожлантириш топшириқлари муҳокама этилаётганида, шунингдек Ўзбекистон ССР Олий Советининг сессиясида 1976 йилги Давлат плани ва бюджетини тасдиқлаш вақтида ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумида айтган талаблари ҳисобга олинди, бу йилнинг ва умуман беш йилликнинг дастлабки якунлари ўз-ўзини танқид асосида анализ қилинди, орттирилган тажриба умумлаштирилди, мавжуд резервлар ва имкониятлар аниқланди.

Халқ хўжалиги тармоқларининг иш кўрсаткичлари шу резервлар ва имкониятлар битмас-туганмас эканлигидан далолат бериб турибди. Саноатни ривожлантириш соҳасида жуда тиғиз план қабул қилинган бўлишига қарамай, республика индустрияси 1975 йилни ва умуман беш йилликни муваффақиятли тугалламоқда. Ишлаб чиқариш ҳажмини ўстириш юзасидан белгиланган беш йиллик топшириқ муддатидан илгари, 1975 йил 10 сентябрда бажариб бўлинди. Шу давр ичида маҳсулот ишлаб чиқариш 51 процентдан зиёд кўпайди, саноат ишлаб чиқаришини кўпайтиришнинг ўртача йиллик суръатлари 8,6 процентга етди ёки саккизинчи беш йилликдагидан 2,3 процент ошиб кетди. Чиқарилаётган маҳсулотнинг сифати йил сайин яхшиланмоқда.

Қишлоқ хўжалиги ҳам узлуксиз ривожланди, унинг ялпи маҳсулоти саккизинчи беш йилликдагига нисбатан пландаги 24 процент ўрнига 30 процент кўпайди. Давлатга 24,5 миллион тонна пахта сотилди. Бу — халқ хўжалик планидан 2,3 миллион тонна кўпдир.

Қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ҳам катта муваффақиятлар қўлга киритилди. Саккизинчи беш йилликка нисбатан дон тайёрлаш 15 процент, шоли 78 процент, маккажўхори 25 баравар, сабзавот 1,8 баравар, полиз маҳсулотлари 2 баравар, мева 2,5 баравар, узум 1,5 баравар, гўшт 23 процент, сут 36 процент, тухум етиштириш икки баравар кўпайди. Пилла, тамаки ва бошқа маҳсулотлар тайёрлаш ҳажми ҳам ошди.

Бу муваффақиятлар партиянинг қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ҳамма тармоқларини жадал ривожлантиришга қаратилган илмий асосланган, доно аграр сиёсати муваффақиятли амалга оширилганлигининг натижасидир.

(Давоми иккинчи бетда).

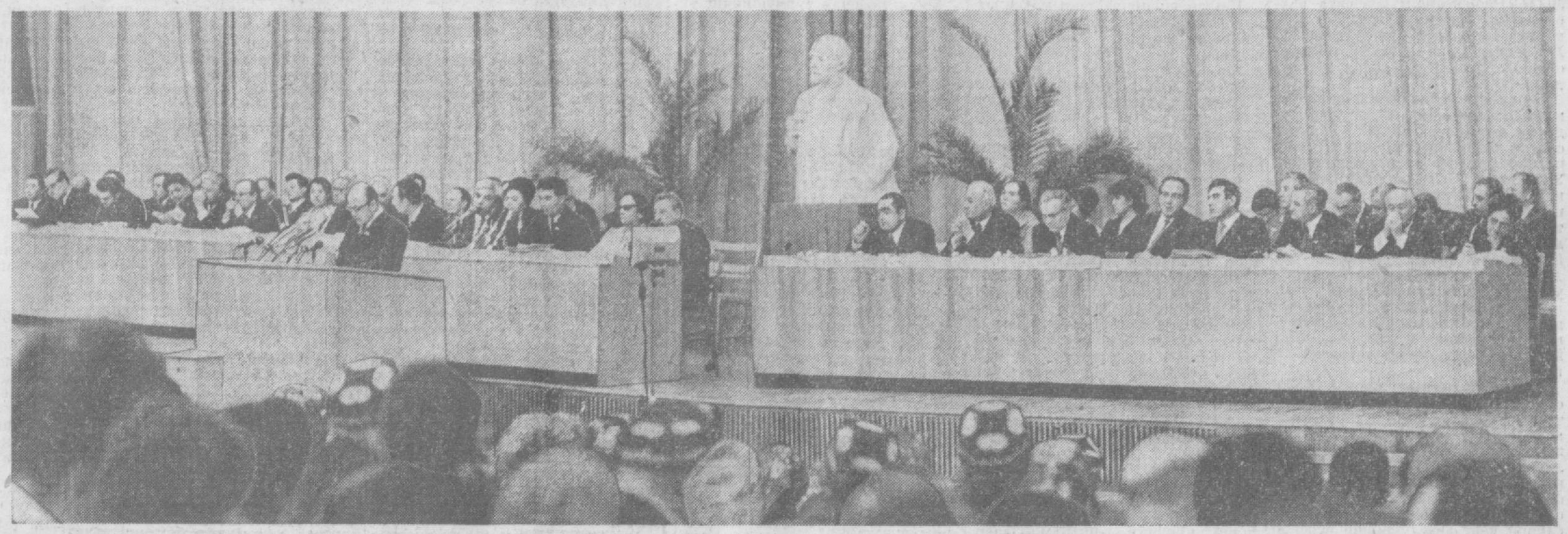

ТОШКЕНТ. 1975 йил 11 декабрь. Тўққизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Совети иккинчи сессиясида. А. Авазов, Ш. Иброҳимов ва А. Усмонов фотоси. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети мажлислари тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

11 декабрь куни Тошкентда тўққизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккинчи сессияси очилди.

Эрталаб соат 10 да Олий Советнинг биринчи мажлиси бошланди.

Ҳукумат ложаларида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов**, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар **И. Г. Анисимкин, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, Н. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова**, республика Олий Совети Президиумининг ва ҳукуматининг аъзолари бор эди.

Мажлисни Олий Совет Раиси депутат **С. Х. Сирожиддинов** очди.

Раис столи ёнида республика Олий Совети Раисининг ўринбосарлари депутатлар **З. Исроилова, В. Д. Новоселов, П. Холмуродов** бор эди.

Депутатлар сессиянинг қуйидаги кун тартибини тасдиқладилар:

1. Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги Давлат плани тўғрисида.
2. Ўзбекистон ССРнинг 1976 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва Ўзбекистон ССРнинг 1974 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақида.
3. «СССРда меҳнаткашлар депутатлари Советлари депутатларининг статуси тўғрисида»ги СССР Қонуни республикада қандай бажарилаётганлиги ҳақида.
4. Ўзбекистон ССР Олий Советининг доимий комиссиялари тўғрисидаги Низом лойиҳаси ҳақида.
5. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.

«Республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги Давлат плани тўғрисида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Госплани раиси депутат **Қ. А. Аҳмедов** доклад қилди.

Кун тартибидаги иккинчи масала — Ўзбекистон ССРнинг 1976 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва Ўзбекистон ССРнинг 1974 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақидаги масала юзасидан республика молия министри депутат **В. Муродхўжаев** доклад қилди.

Депутатлар Олий Совет план-бюджет ва бошқа доимий комиссияларининг қўшимча докладини тингладилар. План-бюджет комиссиясининг раиси депутат **Ҳ. Умаров** шу масала юзасидан доклад қилди.

* * *

Танаффусдан кейин мажлисни Олий Совет Раисининг ўринбосари депутат **З. Исроилова** олиб борди.

Мажлисда кун тартибидаги дастлабки икки масала юзасидан музокаралар бошланди. Музокараларда депутатлардан **И. Б. Усмонхўжаев** (137-Ильич сайлов округи), **А. А. Юриц** (459-Тўрткўл шаҳар сайлов округи), **Г. Н. Насриддинов** (333-Ангор сайлов округи), **Е. А. Клеманов** (200-Зомин сайлов округи), **С. Р. Муродов** (217-Кат сайлов округи), **У. А. Абдураззоқов** (268-Бирлашган сайлов округи), **В. О. Козимов** (32-Қорақамиш сайлов округи), **Т. К. Муҳсинова** (355-Ворошилов сайлов округи) қатнашдилар.

* * *

Соат 16 да Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккинчи мажлиси очилди. Мажлисни Олий Совет Раисининг ўринбосари депутат **П. Холмуродов** олиб борди.

Мажлисда сессия кун тартибидаги дастлабки икки масалани муҳокама қилиш давом эттирилди. Масалаларни муҳокама қилишда депутатлардан **Ф. Г. Ёқубов** (66-Чирчиқ сайлов округи), **М. Х. Қурбонов** (198-Хайробод сайлов округи), **У. Х. Камолов** (155-Отбозор сайлов округи), **А. П. Петрова** (368-Ленин сайлов округи), **Т. Х. Назиров** (273-Панжикент сайлов округи), **С. Ниёзматова** (434-Хазорасп сайлов округи), **Р. Р. Сафаров** (339-Қумқўрғон сайлов округи) қатнашдилар.

Раислик қилувчи Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари **С. Н. Рижов** билан **М. К. Нурмухамедов**дан Ўзбекистон ССР қурилиш министри **С. А. Омеров** номига сўров тушганини маълум қилди. Сўровда бу йил Ўзбекистон ССР Фанлар академияси объектлари бўйича қурилиш-монтаж ишлари планининг бажарилмаслик сабаблари ва қурилишни жадаллаштириш учун министрлик кўрмоқчи бўлаётган чоралар тўғрисида Олий Советга ахборот бериш илтимос қилинади.

Бу сўров ушбу сессияда жавоб қайтариш учун министрга топширилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Госплани Раиси депутат **Қ. А. Аҳмедов** ва Ўзбекистон ССР молия министри депутат **В. Муродхўжаев** якунловчи нутқ сўзладилар.

Олий Совет Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги Давлат плани тўғрисида бир овоздан Қонун қабул қилди.

1976 йилги Давлат бюджети тўғрисида Қонун ва 1974 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақидаги ҳисоботни тасдиқлаш тўғрисида қарор бир овоздан қабул қилинди.

Шу билан Олий Советнинг иккинчи мажлиси ёпилади.

Н. В. ПОДГОРНИЙНИНГ ТОШКЕНТДА БЎЛИШИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний Афғонистон Республикасига қилган дўстона расмий визитидан кейин Тошкентда тўхтаб, 11 декабрь куни Ўзбекистон пойтахти билан танишди.

Н. В. Подгорний Ўзбекистон ССР партия ва совет раҳбарлари билан қилган суҳбати чоғида тўққизинчи беш йиллик план топшириқларининг қандай бажарилаётганлиги ва КПСС XXV съезди шарафига социалистик мусобақанинг бориши билан қизиқди.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний В. И. Ленин майдонида бўлиб, Ильич ҳайкали супасига гуллар қўйди. Шундан кейин Номаълум солдат қабрига гулчамбар қўйилди. Н. В. Подгорний Дўстлик хиёбонида эсдалик кўчати ўтказди. СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи музейининг экспозициясини кўздан кечирди.

Н. В. Подгорний музей фахрий меҳмонлари китобига қуйидагиларни ёзиб қолдирди: «Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округининг тилларда достон бўлган тарихини ёдга соладиган музей экспозицияларини кўздан кечириш кишида унутилмас таассурот қолдиради. Революция, гражданлар уруши, Улуғ Ватан уруши қаҳрамонларининг асло унутилмас шуҳрати бу ерда Совет Армиясининг бугунги куни, ажойиб ёшларимизнинг ҳаёти билан чамбарчас боғланиб кетади.

Музей бундан кейин ҳам совет кишиларини ватанпарварлик руҳида тарбиялашга, Ватанимиз иттифоқ чегараларини ҳимоя қилиб турган туркистонликлар — Совет Армияси жангчиларининг жанговар ва сиёсий тайёргарлигини янада такомиллаштиришга хизмат қилишини истайман».

Н. В. Подгорний «Ташсельмаш» заводини бориб кўриб, бу ерда пахта териш машиналарининг ишлаб чиқарилиши билан танишди. Корхона раҳбарлари коллективнинг эришган муваффақиятлари ва унинг келажакдаги режалари тўғрисида сўзлаб бердилар. Икки беш йиллик топшириқларини бажариб қўйган завод ишчилари, ишлаб чиқаришнинг бошқа пешқадамлари билан суҳбатлашилди.

Корхона фахрий меҳмонлари китобига СССР Олий Совети Президиуми Раиси қуйидаги таассуротларини ёзиб қолдирди:

«Ташсельмаш» заводи совет машинасозлигининг илғор корхоналаридан бири деган шуҳратга ҳақли равишда сазовор бўлди. Бу ерда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот жуда катта вазифани — Ўзбекистонда ва ундан олис жойларда пахтакорнинг меҳнатини механизациялаш вазифасини ҳал этишга ёрдам беради.

КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун умумхалқ ҳаракатига фаол қўшилган «Ташсельмаш»нинг ажойиб коллективига янги катта муваффақиятлар тилайман».

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Тошкентда бўлган вақтида шаҳардаги янги қурилишларни кўздан кечирди.

Н. В. Подгорний тушдан кейин Тошкентдан Москвага жўнаб кетди.

Н. В. Подгорнийнинг Афғонистон Республикасига қилган сафарида унга ҳамроҳ бўлган СССР Министрлар Совети ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитетининг раиси С. А. Скачков, СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов, СССР мудофаа министрининг ўринбосари армия генерали И. Г. Павловский ҳам жўнаб кетдилар.

Н. В. Подгорнийни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, Н. Маҳмудов, Г. М. Орлов, А. А. Хўжаев, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Р. Ҳ. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги давлат хавфсизлиги комитетининг раиси Э. Б. Нордман, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Ҳ. М. Пўлатова, Ўзбекистон ССР ички ишлар министри Ҳ. Ҳ. Яҳёев, бошқа расмий кишилар Тошкент аэропортида кузатиб қолдилар. (ЎзТАГ).

* * *

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний 11 декабрда Москвага қайтиб келди.

Аэродромда уни А. А. Громико, К. Т. Мазуров, М. С. Соломенцев ўртоқлар ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар. (ТАСС).

БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАН МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРИЛДИ

Йўллар министрлиги корхоналари ва ташкилотларининг ходимлари КПСС XXIV съезди қарорларини бажара бориб ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг транспортни янада ривожлантириш масалалари юзасидан йўл-йўриқларига амал қилиб ва социалистик мусобақани кенг авж олдириб, юк оборотини ўстириш беш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. 1975 йилда юк обороти 1970 йилдагига нисбатан топшириқда белгиланган 22 процент ўрнига 30 процент ортади, меҳнат унумдорлиги 24 процент ошади, бу ҳам топшириқда белгиланганидан ортиқдир.

Беш йиллик мобайнида темир йўлларни техника билан таъминлаш яхшиланди, юк ташийдиган поездларнинг оғирлиги ошди, локомотивларнинг иш унуми ўсди.

Темир йўл транспортининг ходимлари ўз куч-ғайратларини КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш юзасидан ўз зиммаларига қабул қилган социалистик мажбуриятларини амалга оширишга қаратмоқдалар.

СССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ.

* * *

Медицина саноатининг ходимлари КПСС XXIV съезди қарорларини ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг иқтисодий масалалар юзасидан берган йўл-йўриқларини бажара бориб, социалистик мусобақани кенг ривожлантириш асосида ишлаб чиқариш ҳажмини ўстириш юзасидан беш йиллик планни муддатидан олдин бажардилар.

1975 йилда маҳсулот ишлаб чиқариш 1970 йилдагига нисбатан беш йиллик планда белгиланган 1,6 баравар ўрнига 1,7 баравар ортади. Меҳнат унумдорлиги 56 процент ошади, бу ҳам топшириқда белгиланганидан ортиқдир.

Беш йиллик мобайнида технология жараёнларини такомиллаштириш ва интенсивлаш, машина-ускуналарини реконструкция қилиш ва модернизациялаштириш, фан ва техника ютуқларини жорий этиш юзасидан тадбирлар амалга оширилди. 180 та янги ғоят самарали доривор воситаларни ҳамда медицина приборлари, аппаратлари, инструментлари ва ускуналарининг 600 та янги турини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Медицина техникасининг 117 буюмига Сифат белгиси берилди.

Медицина саноатининг ходимлари съезд олди мусобақасига қўшилиб, ўзларининг куч-ғайратларини КПСС XXV съездини муносиб кутиб олишга қаратмоқдалар.

СССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ.

* * *

Ўзбекистон ССР сув хўжалиги қурилиши бош бошқармасининг саноат корхоналари коллективлари КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириб, маҳсулотни реализация қилиш беш йиллик планини муддатидан бир ой илгари бажардилар. Йиғма темир-бетон аввалги беш йилликдагига нисбатан 1,9 баравар, пайвандланган металл конструкциялари уч баравар кўп чиқарилди.

«Узглавводстрой» ходимлари йил охирига қадар топшириққа қўшимча равишда олти миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш мажбуриятини олдилар.

* * *

«Сурхансовхозстрой» ишлаб чиқариш-қурилиш бирлашмасининг меҳнатчилари қурилиш-монтаж ишлари беш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Беш йиллик мобайнида 26 минг гектардан зиёдроқ янги суғориладиган ер фойдаланишга топширилди, ирригация каналлари чиқарилди, насос станциялари, бошқа кўпгина объектлар қурилди, бирлашма коллективи планга қўшимча қилиб уч миллион сўмлик иш бажаришга бел боғлади.

(ЎзТАГ).

САМИМИЙ ТАБРИКЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номига республика давлатга беш миллион тонна пахта сотиш топшириғини бажариши муносабати билан табрик телеграммалари олинди.

Туркманистон Компартияси Марказий Комитети, Туркманистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, Озарбайжон Компартияси Марказий Комитети, Озарбайжон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, Тожикистон Компартияси Марказий Комитети, Тожикистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, Молдавия Компартияси Марказий Комитети, Молдавия ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитети, Қирғизистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, Новгород область партия комитети ва меҳнаткашлар депутатлари область Совети Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги меҳнатчиларини ва барча меҳнаткашларини эришилган ажойиб ғалаба билан қизғин ва самимий табриклайдилар, уларга қишлоқ хўжалиги йилини муваффақиятли якунлаш, Ватанимиз бахт-саодати йўлида янги-янги меҳнат зафарларига эришишларини тилайдилар. Пахтачиликни ривожлантиришда эришилган бу муваффақиятлар, дейилади телеграммаларда, бу йил яна шунинг учун қувончлики, ана шу муваффақиятларга мураккаб об-ҳаво шароитларида эришилди ва бу муваффақиятлар пахтакорлар фидокорона меҳнатининг, партия, совет, касаба союзлари, комсомол ташкилотлари ва хўжалик органларининг катта ташкилотчилик ва сиёсий ишларининг натижасидир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети жавоб телеграммаларида қардош республикаларнинг ва Новгород области меҳнатчиларининг қизғин табриклари учун самимий ташаккур изҳор этиб, уларга КПСС XXV съездини муносиб кутиб олишда халқ хўжалигининг барча соҳаларида янги катта муваффақиятлар тиладилар.

ШАХДАМ ОДИМ

Ш. РАШИДОВ.
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари.

Тўққизинчи беш йиллик тугай деб қолди. Бутун мамлакат меҳнаткашлари қатори Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам давлат планлари ва топшириқларининг бажарилишига якун ясамоқдалар, эришилган натижаларни танқидий таҳлил қилмоқдалар, резервлар ва қўшимча имкониятларни топмоқдалар, янги марраларни белгиламоқдалар, республика ишлаб чиқарувчи кучларини янада ривожлантириш истиқболларини режаламоқдалар.

Деярли беш йил орқада қолди. Бу йиллар тарихга совет халқининг коммунизм қуриш учун курашдаги ёрқин саҳифаларидан бири бўлиб киради. Тўққизинчи беш йиллик партия XXIV съезди қарорларининг буюк ҳаётий кучини намойиш қилди, Марказий Комитетнинг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг бевосита раҳбарлигида партия Марказий Комитети томонидан ишлаб чиқилган КПССнинг доно сиёсати тантанасини бутун дунёга яққол кўрсатди.

Бу сиёсат меҳнаткашларнинг туб манфаатларига мос бўлиб тушмоқда ва шу боисдан ҳам уларнинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайратини мислсиз жўш урдирмоқда. Ўзбекистон ССР ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлари, зиёлилари партиянинг ички ва ташқи сиёсатини қизгин маъқуллаб ва якдиллик билан қўллаб-қувватлаб, беш йилликнинг ҳамма йилларида фидокорона меҳнат қилдилар ва уни ўз бурчларини адо этишдан мамнуният туйғуси билан якунламоқдалар. Бутун мамлакат билан бирга республика тўққизинчи беш йилликда олға томон катта қадам қўйди.

Меҳнаткашларни партия XXIV съезди ва КПСС Марказий Комитети шундан кейинги Пленумларининг фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида мавжуд бўлган резервлардан максимал фойдаланиш, социалистик мусобақани кенг авж олдириш асосида ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини кўтариш тўғрисидаги қарорларини муваффақиятли бажаришга сафарбар қилиш республика партия ташкилоти фаолиятининг бош йўналиши бўлди.

Социалистик Ўзбекистон индустрияси янги баланд чўққиларга кўтарилди. Саноат меҳнатчилари маҳсулот ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажми юзасидан белгиланган беш йиллик планни муддатидан илгари, 10 сентябрда бажардилар. Саноат маҳсулотининг умумий ҳажми беш йиллик охиригача КПСС XXIV съезди Директиваларида белгиланган 46-49 процент ўрнига 51 процент ортади. Пландан ташқари 1,7 миллиард сўмликдан кўпроқ маҳсулот реализация қилинади.

Тошкент, Самарқанд, Андижон, Бухоро ва Жиззах областларининг саноат ходимлари, рангли металлургия, трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги корхоналарининг меҳнаткашлари ажойиб муваффақиятларга эришдилар. Улар пландан ташқари маҳсулот чиқариш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажармоқдалар.

Энергетика, машинасозлик, химия, электроника, металлургия ва техника тараққиётини белгилаб берувчи бошқа тармоқлар аввалгидек илдам суръатлар билан ривожланмоқда. Беш йиллик мобайнида машинасозлик маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми 1,8 баравар, химия ва нефть химияси маҳсулоти 1,9 баравар кўпайди. Республика электр станцияларининг қуввати икки миллион киловатт миқдорида ортди. Кейинги ўн йил мобайнида электр энергия ҳосил қилиш қарийб уч баравар кўпайди. Транспорт, алоқа ва маиший хизматнинг ҳамма турлари янада ривож топди.

Шу тармоқларнинг ҳаммасида беш йиллик мобайнида туб сифат ўзгаришлари содир бўлди. Ишлаб чиқариш технологияси ва унинг ташкил этилиши анча мукаммаллашди. Корхоналарни реконструкциялаш ва техника билан қайта қуроллантириш, ишлаб чиқаришни концентрациялаш ва ихтисослаштириш, ишлаб чиқариш бирлашмаларини тузиш соҳасида катта-катта тадбирлар амалга оширилди. Комбинатларда, завод ва фабрикаларда, руда конларида ва шахталарда уч мингдан ортиқ автомат ва механизациялаштирилган поток линиялар ўрнатилди, 500 тадан ортиқ комплекс механизациялашган ва автоматлашган цех ҳамда участкалар ташкил этилди. Электрон-ҳисоблаш техникаси тобора кенг жорий этилмоқда, бу техника ишлаб чиқаришни бошқаришга ёрдам бермоқда.

Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатини ҳар томонлама ошириш партия ташкилотлари ишининг бош йўналиши бўлиб қолди. Ҳозир саноат маҳсулотининг 480 дан ортиқ тури Сифат белгисига сазовор бўлди. Маҳсулотларнинг 4.700 та янги тури, шу жумладан машиналар, механизмлар, аппаратлар ва шу кабиларни ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Саноатда юксак техникавий даражага эришилганлиги республикага тобора мураккаб ва кенг кўламдаги вазифаларни ҳал этиш, янги-янги муваффақиятларга эришиш имконини бермоқда.

Ажойиб қурувчиларимиз юксак марраларга эришмоқдалар. Ҳозирги Ўзбекистонни катта қурилиш майдони деса бўлади. Капитал маблағ ҳажми доимо кўпайиб бораётганлиги, тўққизинчи беш йилликда у шундан аввалги иккита беш йилликнинг ҳаммасида сарфланган капитал маблағга деярли тенг келганлиги бунёдкорлик ишининг миқёсидан яққол далолат бериб турибди.

Қурувчилар бой тажриба орттиришди. Улар куч ва воситаларни концентрациялаш асосида иншоотларни тез ва юқори сифатли қилиб қуришга интилмоқдалар. Асбоб-ускуналари очиқ ҳавода ўрнатилган Совет Иттифоқидаги энг катта электр станция — 1 миллион 920 минг киловатт қувватли Тошкент ГРЭСи саноат асосида ишлатилиш учун топширилди. Мамлакатдаги энг катта станцияларнинг бири — Сирдарё ГРЭСининг дастлабки уч агрегати, Олмалиқдаги химия заводининг иккинчи навбати, Бекободдаги сирланган идиш ишлаб чиқариш комплекси, жами 100 дан ортиқ саноат объекти Директиваларда белгиланган муддатлардан олдинроқ халқ хўжалигига хизмат қила бошлади.

Республикада янги корхоналар қурилиши билан бирга ишлаб турган завод ва фабрикалар кенг кўламда тубдан реконструкция қилиниб, техника билан қайта қуроллантирилмоқда. Биз саноатни ривожлантиришга ажратилган маблағнинг ярмига яқинини шу ишга сарфлаб, капитал маблағлардан янги қурилишдагига нисбатан кўпроқ самара олишга эришмоқдамиз.

Енгил саноатни ривожлантиришга катта эътибор берилмоқда. Халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқарувчи янги корхоналар қурилиши ва ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш суръатларини жадаллаштириш учун энг илғор методлар қўлланилмоқда. Қисқа муддатларда Бухоро ип-газлама комбинатининг ноёб комплекси, Қўқон ва Фарғонада катта-катта кўн заводлари, бир қанча пахта тозалаш, ёғ-экстракт, сут ва нон заводлари қад кўтарди. Беш йилликларнинг тўнғич корхоналари — Тошкент ва Фарғона тўқимачилик комбинатлари ҳамда бошқа кўпгина корхоналар ёшармоқда, замонавий асбоб-ускуналар билан таъминланмоқда ва ривож топмоқда.

Ўзбекистонда сув хўжалиги ва қишлоқ қурилиши кенг кўламда олиб борилмоқда. Тахиатош ва Чорвоқ гидроузеллари, Аму-Бухоро, Катта Андижон, Наманган ва Ульянов каналлари беш йилликнинг зарбдор қурилишлари бўлиб қолди. Мирзачўл ва Шеробод дашти тобора гуллаб яшнамоқда. Қарши ва Жиззах даштлари моторлар овозидан жонланиб кетди. Бу ердаги жазирама саҳрода XXIV съезд Директиваларида кўзда тутилганидек қўриқ ерлар интенсив равишда ўзлаштирилмоқда. Беш йил мобайнида жами 500 минг гектардан кўпроқ янги ер ўзлаштирилиб, эндиликда мўл ҳосил бермоқда. Чорвачиликни саноат негизига планли равишда ўтказиш бошланди, бир қанча механизациялаштирилган чорвачилик комплекслари ва паррандачилик фабрикалари қурилди.

Меҳнаткашлар турмушининг уй-жой ва маданий-маиший шароитлари йил сайин яхшиланмоқда. Тўққизинчи беш йилликда 24 миллион квадрат метрдан кўпроқ уй-жой, юзлаб мактаблар, болалар муассасалари ва даволаш муассасалари, маданият объектлари қурилди.

Қишлоқда чуқур ўзгаришлар содир бўлмоқда. Одамлар табиатни ўзгартириш билан айни бир вактда ўзлари ҳам ўсиб улғаймоқдалар. Қишлоқ меҳнаткашларининг моддий фароғати ўсиши билан бирга уларнинг маънавий бойлиги ҳам кўпаймоқда, қишлоқ турмушининг маданияти ошмоқда, янги, социалистик урф-одатлар ва анъаналар вужудга келиб, мустаҳкам қарор топмоқда. Хутор системасига барҳам берилмоқда. Бу эса деҳқонларга хизмат кўрсатишни яхшилаш, шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовутни қатъият билан тугатиш имкониятини бермоқда.

Қишлоқ меҳнатчилари бу йилни ва умуман беш йилликни қаҳрамонона ишлар билан нишонламоқдалар. Улар жонажон Коммунистик партиянинг XXV съездини яхши натижалар билан кутиб олмоқдалар.

Ўзбекистон деҳқонлари мамлакат қардош халқлари олдидаги ўз интернационал бурчларини шараф билан бажардилар, бош вазифани ҳал этдилар — Ватанга 5 миллион тонна, яъни халқ хўжалик планида белгиланганидан 280 минг тонна ортиқ «оқ олтин» топширдилар. Беш йиллик мобайнида жами 24,5 миллион тоннага яқин пахта тайёрланди. Бу аввалги беш йилликдагидан 4,6 миллион тонна ва ҳозирги беш йиллик планда белгиланганидан 2,3 миллион тонна кўпдир

Меҳнатдаги бу ғалаба қунт билан қилинган машаққатли кураш натижасида қўлга киритилди. Обиҳаво илгарилар ҳам оғир ва кўнгилсиз инжиқликларини намойиш қилган эди. Аммо бу йилги йил қишлоқ хўжалиги учун фавқулодда ноқулай бўлди. Жуда қаттиқ сув танқислиги натижасида вужудга келган мислсиз қийинчиликларга илгари ҳеч қачон дучор бўлмаган эдик. Кўпгина манбаларнинг суви норманинг 50—60 процентидан ошмади. Узоқ давом этган қурғоқчиликлар ва саҳроларнинг қайноқ нафаси пуркаган, борлиқ кўкатни ковжиратадиган 50 градусли гармселлар, ҳосил учун курашни жуда мушкуллаштирди. Бир қанча районлардаги ғўза ва бошқа экинлар нобуд бўлиш хавфи остида қолди. Кузакка, ҳосил кўтаришнинг якунловчи босқичига келганда эса табиат ёз жазирамасида деҳқонлар унга бўйсинмаганлиги ва экинларни омон сақлаб қолганлиги учун ўч олмоқчи бўлиб, далаларга жала-ёмғир ва қор бўронларини юборди. Илгари шу пайтларда бундай ҳоллар камдан-кам рўй берар эди.

Шундай бир шароитда деҳқонларнинг фидокорона меҳнати ва юксак маҳорати, ҳар бир даладаги қишлоқ хўжалик ишини пухта ташкил этиш, техника тараққиёти ютуқларини қўлланиш йўлини қатъият билан ўтказиш, илғорлар тажрибасидан кенг фойдаланиш, раҳбар кадрлар мутахассисларнинг ақл-идроки ва социалистик омилкорлиги мўл ҳосил етиштириб, уни нобуд қилмай йиғиштириб олиш имконини берди. Эндиликда аслида йил тугаган бир пайтда биз мамнуният билан айта оламизки, республика партия ташкилотлари, меҳнаткашлари қаттиқ имтиҳондан ўтдилар, ажойиб ғалаба қозондилар.

Ўзбекистон меҳнатчилари катта пахта хирмони учун олиб борилган шиддатли курашда КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукуматининг мададкорлигини доимо сезиб, улардан катта ёрдам олиб турдилар.

Агар бизга бутун мамлакат ёрдам бермаганида биз қийинчиликларни шу қадар муваффақиятли бартараф эта олмаган бўлур эдик. Бу йил пахта учун олиб борилган курашда Москва, Ленинград, Россия Федерацияси ва бошқа республикалар шаҳарлари кўпгина корхоналарининг меҳнатчилари Ўзбекистон деҳқонлари ва барча меҳнаткашлари билан бирга қатнашдилар. Улар ирригация объектлари учун ер қазиш техникаси, қувурлар, электр асбоб-ускуналари, насослар ва цемент, шунингдек минерал ўғит ва бошқа кўпгина маҳсулотларни тайёрлаб, тезда етказиб бердилар. Қардош республикалардан келган авиаторлар ҳосил теримида пахтакорларимизга жуда катта ёрдам бердилар.

Пахтакорлар умумхалқ ёрдамига таяниб, мўл ҳосил етиштирдилар. Хоразм областининг хўжаликлари рекорд ҳосилдорликка эришдилар, ҳар гектар ердан салкам 40 центнер пахта олдилар. Андижон, Тошкент, Сурхондарё, Наманган областларининг ҳамда Қорақалпоғистон АССРнинг колхоз ва совхозлари гектар бошига 30 центнердан ошириб, республиканинг 22 райони эса 35—45 центерга етказиб пахта олди.

Мўл пахта ҳосили учун курашда механизаторлар ҳал қилувчи роль ўйнадилар. Улар машинада 2,3 миллион тоннага яқин «оқ олтин» териб бердилар. Бунча миқдордаги пахтани қўлда териш учун бир ярим миллион киши бир ой меҳнат қилиши керак бўлар эди. Айниқса қўриқ ерлар ўзлаштирилган жойлардаги кўпгина хўжаликлар ва бутун-бутун районлар ҳамма ишларни механизациялаштирдилар ва ҳосил териминнинг асосий оғирлигини машиналар зиммасига юкладилар. Шу мавсумда Сирдарё ва Тошкент областларида механик ҳайдовчилар етиштирилган ҳосилнинг тўртдан уч қисмини, Қорақалпоғистон АССРда ярмидан кўпроғини териб бердилар.

Республикада комплекс механизация усталарининг катта армияси ўсиб етишди. Техникадан юксак унум билан фойдаланиш йўлидаги мусобақага ишлаб чиқаришнинг машҳур новаторларидан — механик-ҳайдовчилар Турсуной Охунова, Жиянқул Рустамов, Тўлан Дадажонов, Аҳмаджон Валиев ва бошқа кўпгина кишилар бошчилик қилмоқдалар.

Шу йил кўкламида Ўзбекистон комсомоли: 100 минг механизатор тайёрлаймиз, деган жуда фойдали ташаббус билан майдонга чиқди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг оталарча табрикномасидан руҳланган комсомоллар ўз ваъдаини шараф билан бажардилар. 120 мингдан ортиқ киши ҳозиргача турли профилдаги механизатор гувоҳномасини олди, уларнинг 12 мингдан кўпроғи қиз-жувонлардир.

Қишлоқ хўжалиги бошқа тармоқларининг меҳнатчилари катта муваффақиятларга эришдилар. Беш йилликнинг якунловчи йилида давлатга 535 минг тонна — халқ хўжалик планининг 109,5 проценти миқдорида дон, шу жумладан 226 минг тонна шоли ва 196 минг тонна маккажўхори сотилди. Шоли ҳосилдорлиги гектар бошига 49,5 центнерга, маккажўхори ҳосилдорлиги 58,6 центнерга етди. Сабзавотчилар, соҳибкорлар, боғдорлар ва полизчилар юқори кўрсаткичларга эришиб, ҳаммани қувонтирдилар. Улар давлатга маҳсулот сотиш юзасидан белгиланган оширилган топшириқларни анча ортиғи билан бажардилар. Шу беш йиллик мобайнида эса бу маҳсулотларни тайёрлаш аввалги беш йилликдагига нисбатан бир ярим-икки баравар кўпайди. Каноп, тамаки етиштириш ва тайёрлаш планлари ҳам ошириб бажарилди.

Республикада чорвачилик муваффақиятли ривожланмоқда. Ҳамма турдаги чорва туёғи ва паррандалар кўпайди, уларнинг маҳсулдорлиги ошди. Шу беш йилликда гўшт тайёрлаш аввалги беш йилликдагига нисбатан 23 процент, сут тайёрлаш 36 процент, тухум тайёрлаш икки баравар кўпайди. Бу йил гўшт, сут, тухум, жун, қоракўл тери, пилла тайёрлаш планлари ошириб адо этилди

КПСС аграр сиёсатининг оғишмай амалга оширилаётганлиги қишлоқ хўжалигини концентрациялаш ва ихтисослаштириш йўлидан, ерларни мелиорациялаш, химиялаш ва механизациялаш асосида ривожлантиришнинг партия ишлаб чиққан комплекс программаси ҳаётга татбиқ этилаётганлиги қишлоқ меҳнатчилари муваффақиятларининг негизидир.

Республика халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини янада кўтаришдаги юксак марраларга экономикага партия раҳбарлиги савияси оширилганлиги, партия ташкилотларининг омма орасидаги ташкилотчилик ва ғоявий-тарбиявий фаолияти кучайтирилганлиги туфайли эришилди. Бирон бир корхона, участкадаги, бирон бир тармоқдаги ишни яхши йўлга қўйиш учун биронта ҳам муҳим бўғинни эътибордан четда қолдирмай, проблемаларнинг мураккаб комплексини ҳал этиш зарурлиги маълум. Бунда ишни доимо энг асосий вазифани ҳал этишдан — ташаббускор сиёсий жиҳатдан етук, профессионал жиҳатдан тайёрланган билимдон ходимларни танлашдан, уларни жой-жойига тўғри қўйиш ва тарбиялашдан бошлашга тўғри келади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш масалаларини ҳал этар экан асосий участкаларни ишни яхши йўлга қўйишга қодир бўлган одамлар билан мустаҳкамлашга доимо интилиб келмоқда.

Партия ташкилотлари ҳар бир раҳбар ходимнинг эришилган натижаларга танқидий баҳо берадиган, ўз фаолиятини сергак идрок этадиган, ишдаги ижобий ва салбий жиҳатларни яхши пайқай оладиган, олға томон ҳаракат қилиш йўлларини топадиган бўлишига интилмоқда. Муваффақиятлар соясида айрим кишилар баъзан эришилган натижага маҳлиё бўлишга, хотиржамликка берилишга, ҳатто кибр-ҳаво пайдо қилишга ҳам майл қўйиб қоладилар. Танқид ва ўз-ўзини танқид кадрларни тўғри тарбиялашнинг, ишдаги ва одамлар феъл-атворидаги камчиликларни тузатишнинг энг яхши, синалган воситасидир. КПСС Марказий Комитетининг Тамбов область партия ташкилоти хусусидаги қарори танқид ва ўз-ўзини танқидни ҳар тарафлама ривожлантиришда ва унинг таъсирчанлигини оширишда бизга жуда ёрдам берди Бу қарор Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида, область, шаҳар ва район партия комитетларида, ҳамма бошланғич партия ташкилотларида атрофлича муҳокама қилинди.

Ўз вақтида қилинган ўртоқларча танқид баъзан жуда қаттиқ, аммо кечикиб берилган ҳайфсандан кўра анча самаралироқ ва фойдалироқ бўлади. В. И. Ленин партия интизомини бузувчиларни «қаттиқ жазолаш учунгина эмас (эҳтимол виговор етарли бўлар), балки кўпчиликни хабардор қилиш ва айбдорлар жазосиз қолаберади, деган ялпи ишончни чиппакка чиқариш учун кўпчилик муҳокамасига ҳавола этиш»ни маслаҳат берганлиги бежиз эмас.

Шуни ҳисобга олиб биз масъулиятсизлик, мақтанчоқлик қилиш, интизомни бузиш йўлидаги уринишларга йўл қўймасликка, масъулият ва талабчанликни кучайтиришга интилмоқдамиз. Шундай шароитдагина кадрлар тўғри тарбияланади ва вояга етади. Партия билан ҳукумат директиваларини сўзсиз бажариш учун уларнинг масъулияти ошади.

Республикада ишга чексиз берилган, ўз билими ва кучини янги жамият қурилишига тўла-тўкис сарфлайдиган тажрибали, ғоявий жиҳатдан чиниққан ходимлар тобора кўпаймоқда. Бироқ, афсуски, ўзларининг шахсий манфаатларини жамоат манфаатларидан юқори қўядиган, алдамчилик йўлига ўтадиган, ўзининг хизмат мавқеини суиистеъмол қиладиган ходимлар ҳам учраб турибди. Яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ўз пленумида партия ташкилотининг партия ва давлат интизомини ҳамда социалистик қонунчиликни янада мустаҳкамлаш соҳасидаги вазифаларини муҳокама қилди. Пленум эришилган вазифаларга баҳо бериш билан бирга сафларимиздаги интизомни мустаҳкамлашга эътиборни жалб қилди, айрим раҳбарлардаги масъулиятсизлик кўринишларини қаттиқ танқид қилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети кадрлар билан ишлашни такомиллаштириш, раҳбарлик услуби ва методларини маромига етказиш билан бир қаторда ҳар бир партия комитетининг қатъий илмий асосда ҳаракат қилишига, истиқболни кўзлаб ишлашига, область, шаҳар ва районни социал-иқтисодий ривожлантиришнинг ҳамма проблемаларини комплекс тарзда ҳал этадиган бўлишига интилмоқда. Республика партия ташкилотида партиямиз Марказий Комитетига, унинг Сиёсий бюросига ва шахсан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга хос ленинча иш услуби сабот билан жорий этилмоқда.

Биз ҳал этаётган жуда катта вазифалар бошқарув соҳасидаги ҳамма ходимларнинг иш савиясини оширишни талаб қилади. Биз ҳамма бўғинларга мансуб раҳбар кадрлар ўзларида совет ишчанлиги фазилатларини ҳосил қилишлари ва ривожлантиришлари тўғрисида доимо ғамхўрлик қилмоқдамиз. Совет ишчанлиги ҳам совет характери ёки совет турмуш тарзи каби салмоқли категория бўлиши лозим. Бунинг учун амалий муносабатлар маданиятини ошириш зарур, чунки тўғри йўлга қўйилган амалий муносабатлар — юксак самарали ишнинг энг муҳим омилларидан биридир. «Бизга социалистик формациямизнинг ишчан кишилари керак, жуда керак, улар билимдонлик ва омилкорлик билан чуқур партиявийликни, умумхалқ манфаатлари тўғрисидаги ғамхўрликни бирга қўшиб олиб боришлари лозим», — деган эди ўртоқ Л. И. Брежнев.

Тошкент, Қорақалпоғистон, Андижон, Самарқанд, Сирдарё, Сурхондарё ва бошқа область партия ташкилотлари шу руҳда ҳаракат қилиб, сезиларли муваффақиятларга эришдилар. Область партия комитетлари раҳбарлик савиясини доимо такомиллаштирмоқдалар, кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашни яхшиламоқдалар, уларда янгиликни пайқаш туйғусини ривожлантирмоқдалар. Партия активлари яхши амалий ва ижодий муҳитда жипслашиб, комил ишонч билан ишламоқдалар. Кўпгина шаҳар ва район партия ташкилотлари анча яхши ишлайдиган бўлиб қолди.

Партия комитетлари омманинг куч-ғайратларини конкрет вазифаларни ҳал этишга қаратишни, омманинг ижодий активлиги ва ташаббускорлигини ривожлантиришни ўз вазифалари деб билмоқдалар. Бунда социалистик мусобақа жуда катта роль ўйнайди.

Республика партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари социалистик мусобақани яхшироқ ташкил этиш тажрибасини синчиклаб ўрганиб, қунт билан оммалаштирмоқдалар илғорлар тажрибасини қўллаб-қувватламоқдалар, беш йиллик мобайнида республикада кўпгина ватанпарварлик ташаббуслари вужудга келди. Бу ташаббусларнинг ҳар бири кенг равишда оммалаштирилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бу ташаббусларни маъқуллаш ва қўллаб-қувватлаш билангина кифояланиб қолмасдан, шу билан бирга новаторлар ва уларнинг издошлари қилаётган ватанпарварлик ишларига доимо кўз-қулоқ бўлиб турганлиги бунга ёрдам бермоқда.

Эндиликда Марказий Комитет бюроси ва секретариатининг мажлисларида илғор ишчилар, колхозчиларнинг ўз муваффақиятлари тўғрисидаги, улар юксак натижаларга қайси йўллар ва методлар билан эришаётганликлари ҳақидаги ахборотлари тинглаб турилибди. Чунончи, тошкентлик тўқимачилардан Буолма Жўраева, Евгения Губина ва Лидия Казанцеваларнинг, авиация заводининг фрезерчиси Альбина Девятованинг, донгдор пахтакорлардан Турсуной Охунова ва ака-ука Шодиевларнинг, маккажўхорикорлардан Найни Маматқодиров ва Эргаш Бўриевларнинг иш тажрибаси тўғрисидаги сўзлари Марказий Комитетда зўр мароқ билан кутиб олинди. Бухоро тикув фабрикасининг моторчи-тикувчиси Хосият Содиқова ва Андижон тикув фабрикасининг моторчи-тикувчиси Манзура Мирзараҳимова, Марғилон «Атлас» фирмасининг тўқувчиси Абдубанноп Умаров ва Наманган шойи комбинатининг тўқувчиси Баҳодир Худойбердиев, Главташкентстройнинг «Отделстрой» тресги дурадгори Анатолий Кабанов, Мўйноқ балиқ заводининг балиқчиси Боймурод Торенов, Тошкент «Учқун» фирмасининг бўёқчиси Валентина Лошак, 1-пойафзал фабрикасининг бичиқчиси Пелагея Рибченколар икки беш йилликни қандай қилиб бажарганликлари тўғрисида гапириб бердилар.

Новаторлар ўзларининг ҳар кунлик, ҳар соатлик меҳнатлари билан ўзлари эришаётган муваффақиятларни айрим илғорларгина эмас, балки маҳорат сирларини чуқур ўрганиб олган, иш соатининг ҳар дақиқасини, хом ашё ва материалларни тежайдиган, ишга жонкуярлик қиладиган ҳар бир киши уддалай олишини исботламоқдалар. Ҳозир минг-минглаб кишилар уларнинг намунасига эргашмоқда.

Биз хўжалик ва маданий қурилишдаги ютуқларга холисона баҳо бериш билан бирга бизда камчиликлар, ҳал этилмаган вазифалар, фойдаланилмаётган резервлар ва имкониятлар ҳам борлигини унутаётганимиз йўқ. КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми ва СССР Олий Советининг сессияси мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги Давлат планини тасдиқладилар. Қабул этилган ҳужжатларда республика олдига янги улуғвор вазифалар қўйилди. Шу вазифаларга асосланиб, Ўзбекистон Компартияси ўз фаолиятини бундан кейин ҳам қунт билан такомиллаштира беради, республика меҳнаткашларининг куч-ғайратларини халқ хўжалигини жадал ривожлантиришга сафарбар қилаберади, муваффақиятли олға силжишимизга ҳалал берадиган жамики иллатларни қатъият билан улоқтириб ташлайберади. Жонажон Коммунистик партия теварагида қаттиқ жипслашган совет халқларининг қардошлик оиласидаги Ўзбекистон коммунистлари, ҳамма меҳнаткашлари КПСС XXV съезди ўртага қўядиган янги, янада мураккаб ва кенг миқёсдаги вазифаларни муваффақиятли амалга оширишга азми қарор бергандлар.

Тошкент.

(«Правда», 11 декабрь).

ПАРТИЯ ЯНГИ ЗАФАРЛАРГА ЧОРЛАМОҚДА

(Боши биринчи бетда).

Коммунистик партия ўртага қўйган вазифаларнинг муваффақиятли ҳал этилиши кўп жиҳатдан капитал қурилишнинг даражаси ва кўламига боғлиқ бўлади. Халқ хўжалигининг шу жуда муҳим соҳасида ҳам сезиларли ижобий силжишлар рўй берди. Тўққизинчи беш йиллик мобайнида 19 миллиард сўмдан кўпроқ, яъни шундан аввалги икки беш йилликнинг ҳаммаси мобайнидаги миқдорда капитал маблағ ўзлаштирилди.

Республика меҳнаткашларининг турмуш даражаси йил сайин юксалмоқда. Дастлабки маълумотларга қараганда Ўзбекистон аҳолисининг даромадлари 1970 йилга нисбатан деярли 2,5 миллиард сўм миқдорида кўпаяди. Меҳнаткашлар салкам 460 минг квартира олдилар. Бунинг маъноси шуки, икки миллиондан ортиқ киши янги уйларга кўчиб кирди ёки ўзининг уй-жой шароитини яхшилаб олди. Қарийб 700 минг ўқувчига мўлжалланган янги мактаблар, 200 мингдан кўпроқ ўринли болалар боғчаси ва яслилари қурилди. Тўққизинчи беш йилликда чакана товар обороти ҳажми 45 процентдан зиёд кўпайди. Бу йил аҳолига беш йил аввалгига нисбатан 2,2 миллиард сўмлик кўп мол сотилди.

Республиканинг муваффақиятлари — миллион-миллион ишчилар, колхозчилар, халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларидаги мутахассислар қилган меҳнатнинг самарасидир. КПСС Марказий Комитетининг ленинча сиёсий йўли амалга оширилганлигининг, ҳамма партия ташкилотлари жуда катта ташкилотчилик тарбиявий иш олиб борганлигининг. Ўзбекистон коммунистлари салкам ярим миллион кишилик армияси авангардлик ролининг натижаси шу муваффақиятларда кўриниб турибди.

Аммо шуни ҳамиша ёдда тутиш кераккi, муваффақиятлар нақадар катта бўлмасин, энг муҳими бутун диққат-эътиборни ҳал этилмаган проблемаларга қаратиш, резервларни қидириб топиб ишга солиш, барча участкаларда олға силжишни таъминлаш маҳоратига боғлиқ.

Биз камчиликлардан кўз юмишга, кўпгина корхоналаримиз ҳамон бир меёрда ишламай, давлат плани бажарилишини барбод қилаётганлигига муросасозлик билан қарашга ҳақли эмасмиз. Андижон, Бухоро, Қашқадарё, Наманган, Самарқанд ва Сурхондарё областларида ана шундай корхоналар айниқса кўп.

Экономика ўсиб хўжалик механизми мураккаблаша борган сари кооперация юзасидан хом ашё ва маҳсулот етказиб бериш мажбуриятларига қаттиқ риоя этиш тобора катта аҳамият касб эта беради. Агар бирон бир завод, цех, поток линия орқада қолса, бу нарса турдош ишлаб чиқариш участкаларида муқаррар равишда қўшимча қийинчиликларни келтириб чиқаради. Давлат плани ҳар бир корхона учун ўзгармас қонун бўлиб қолиши, планнинг бажарилиши учун бўлган юксак партиявий интизом ва масъулият эса, ҳар бир раҳбар ходимнинг ўзига хос хусусиятига айланиши лозим.

Бултур республикада 190 хил маҳсулотга, бу йил эса 280 хил маҳсулотга давлат Сифат белгиси берилди. Бироқ, гарчи сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришдан иборат жуда зарур проблемани ҳал этиш учун кўп иш қилинган бўлсада, у ҳамон ғоят муҳим проблема бўлиб турибди, чунки маҳсулотнинг кўпгина турлари, айниқса халқ истеъмол қиладиган моллар сифатсиз ишлаб чиқарилмоқда. Вазифа яқин йилларда юқори сифатли халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни камида икки баравар кўпайтиришдан иборат.

Қишлоқ хўжалигимиз мустаҳкамланди, энди уни интенсивлаш вазифаси биринчи ўринга чиқариб қўйилмоқда. Қишлоқ хўжалигини ихтисослаштириш ва янада концентрациялаш, деҳқончиликни замонавий индустрия негизига ўтказиш — бу вазифани ҳал этиш йўлларидир. Масалан, ҳосилдорликни, меҳнат унумдорлигини ошириш замирида муҳим резервлар яшириниб ётибди. Агар илғор совхоз ва колхозларда бир одам-кун ҳисобига 35 — 40 килограмм пахта етиштирилаётган бўлса, бошқа кўпгина хўжаликларда бундан бир ярим-икки баравар оз ҳосил олинмоқда. Бу соҳада қилинадиган ишлар кўплиги равшан.

Дон, айниқса шоли ва маккажўхори етиштиришни кўпайтириш жуда муҳим проблемалигича қолаяпти. Самарқанд ва Сурхондарё областларининг деҳқонлари дон етиштиришни кескин кўпайтириш соҳасида жуда қимматли ташаббус бошладилар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети уларнинг мажбуриятини маъқуллади. Республикадаги бошқа областларнинг деҳқонлари ҳам самарқандликлар билан сурхондарёликларнинг ташаббусига қўшилишлари зарур.

Республикамизда мева, сабзавот ва полиз маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун жуда катта резервлар бор. Масалан, Хоразм областида сабзавот ҳосили умуман республикадагига нисбатан икки баравардан ҳам паст. Бошқа областлардаги бир қанча хўжаликларда сабзавот, мева, узумдан кам ҳосил олинмоқда.

Орқада қолаётганларни илғорлар даражасига етказиб олиш — энг катта резервдир. Бу резервни ишга солиб, мева, сабзавот етиштиришни бундан буён кўпайтира бориш, қишлоқ хўжалигини ихтисослаштириш соҳасида планли иш олиб бориш, механизацияни дадил жорий этиш, деҳқончилик маданиятини юксалтириш зарур.

Юқорида айтиб ўтилганидек, беш йиллик мобайнида чорвачилик маҳсулотини етиштириш кўпайди. Шундай бўлса-да, Гулистон, Риштон, Қизилтепа, Нарпай, Ургут ва бошқа бир қанча районларда гўшт, сут, тухум етиштириш жуда орқада қолмоқда.

Бундай фактларга йўл қўйиб бўлмайди. Ҳозир чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш, насл олиш кампаниясини яхши ташкил этиб, ёш молларни тўла-тўкис сақлаб қолиш лозим. Чорвадорларга, айниқса олис яйловлардаги чўпонларга эътибор ва ғамхўрликни кучайтириш зарур.

Бизда ҳали капитал қурилишни ташкил этишда кўпгина камчиликлар ва нуқсонлар бор. Бир қанча қурилиш ташкилотларининг коллективлари пудрат ишлари давлат планларини кўпинча бажармаётирлар, янги қувватларни, уй-жой, мактаблар, мактабгача тарбия муассасалари, даволаш муассасалари ҳамда бошқа маданий ва маиший объектларни ишга туширишнинг нормативлари ва план муддатларини бузмоқдалар. Бунга тоқат қилиб бўлмайди.

Қишлоқдаги қурилиш суръатларига алоҳида эътибор бериш керак. Вазифа шундан иборатки, ўнинчи беш йилликда ҳамма хуторлар тугатилсин, совхоз ва колхоз посёлкаларини бош планларга мувофиқ қуриш асосан тугаллансин.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумида иқтисодий тежашни кучайтириш зарурлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди. Сарфланган ҳар бир сўмни, ҳар бир меҳнат соатини, ҳар тонна маҳсулотни аниқлаб ҳисоблаш ва ундан самарали фойдаланиш, хўжасизлик ва бепарволик кўринишларини бутунлай тугатиш бизнинг олий партиявий бурчимиздир.

Афсуски бизда иш билан кам шуғулланадиган, кучлардан ва ишлаб чиқаришнинг имкониятларидан тўла-тўкис фойдаланмаётган, бунинг ўрнига ишдаги камчиликлар ва ўпиришларни оқлаш учун объектив баҳоналар қидириб юрган раҳбарлар ҳам бор. Партия комитетлари бундай ходимларнинг ҳаракатига қаттиққўллик билан принципиал баҳо беришлари, уларга талабчанликни оширишлари керак.

Энг юксак интизом, сабот-матонат, зўр ирода, умидворлик билан меҳнат қилишгина ишнинг муваффақиятини ҳал этади. Вазифа — ҳар бир раҳбар ходимда шу фазилатларни тарбиялаб ривожлантиришдан, интизомни муттасил мустаҳкамлашдан, талабчанликни ва топширилган иш учун шахсий масъулиятни оширишдан иборат.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми томонидан ўртага қўйилган катта ва мураккаб вазифалар хўжалик фаолиятига сиёсий раҳбарликни яхшилаш ва такомиллаштиришни, республика партия ташкилотларининг бутун ташкилотчилик ва тарбиявий иши савиясини оширишни талаб қилади.

Ҳозир республикада район ва шаҳар партия конференциялари бўлиб ўтмоқда, январь ойида область партия конференциялари ўтказилади. Декабрь Пленумининг йўл-йўриқлари ва талабларига амал қилиб, бу конференцияларни партия ташкилотлари фаолиятини амалий, принципиал муҳокама қилиш руҳида ўтказиш зарур.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми КПСС Марказий Комитетининг 1975 йил декабрь Пленумининг қарорини ҳамда КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқида халқ хўжалигини янада ривожлантириш юзасидан айтилган хулосалар, йўл-йўриқлар ва талабларни оғишмай бажариладиган дастур деб қабул қилиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси, республика Министрлар Совети, область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва меҳнаткашлар депутатлари область Советларининг ижроия комитетлари, министрликлар ва идоралар зиммасига халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини янада жадал юксалтириш юзасидан давлат планлари ва социалистик мажбуриятларнинг муваффақиятли равишда тўла ва ошириб бажарилишини таъминлайдиган конкрет тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга ошириш мажбуриятини юклади. Шу кўрсатманинг бажарилиши доимо ҳамма ташкилотларимизнинг диққат марказида туриши керак.

Камчиликларни тугатиш, олға томон қилаётган ҳаракатимизга ҳалақит берадиган ҳамма иллатларни йўқотиш йўлидаги курашда принципиал танқид ва ўз-ўзини танқиддан кенг фойдаланиш лозим. Бу танқид ва ўз-ўзини танқид бунёдкорлик руҳида ижобий танқид бўлишига, камчиликларни тугатишга ёрдам беришига эришиш зарур. КПСС Марказий Комитетининг хатоликларга йўл қўяётган кишиларнигина эмас, шу билан бирга ишлаб чиқаришни ривожлантириш учун ҳамма имкониятлардан фойдаланмаётган, ташаббус кўрсатмаётган, пассивлик қилаётган кишиларни ҳам танқид қилиш зарурлиги тўғрисидаги йўл-йўриқларини доимо ёдда тутиш лозим.

Совет халқининг коммунистик қурилишдаги муваффақиятлари катта халқаро аҳамиятга эга. Тўққизинчи беш йилликнинг улуғвор планларини муваффақиятли тугаллаш, КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумида ўртага қўйилган вазифаларни ҳал этиш мамлакатимизнинг, бутун социалистик ҳамдўстликнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини янада кўпроқ мустаҳкамлайди, жаҳон социализмининг обрў-эътиборини янги поғонага кўтаради, халқаро коммунистик ҳаракатнинг ўсишига кўмаклашади. Ўртоқ Л. И. Брежнев Польша Бирлашган ишчи партиясининг VII съездида сўзлаган нутқида бундай деди: «Ҳозир мамлакатимиз Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXV съездига актив тайёргарлик кўрмоқда. Ўз мамлакатларини идора қилаётган бошқа бир қанча қардош партияларнинг ҳам съездлари яқин орада ўтказилади. Социалистик мамлакатлар айни бир маромда ўсиб, ривожланмоқда. Социализм халқларни бир-бири билан яқинлаштиради, уларни ягона оилага бирлаштиради, бу оила социалистик интернационализм қонунлари ва нормаларига мувофиқ яшайди».

Бутун мамлакат меҳнаткашлари каби Ленин партияси теварагига маҳкам жипслашган республикамиз меҳнаткашлари ҳам Ленин партиясининг доно, реалистик сиёсатини, КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорларини якдиллик билан маъқулламоқдалар. Улар партия сиёсати, унинг батамом равшан ва қатъий ленинча собитқадамлик ва изчиллик руҳи билан суғорилган илмий раҳбарлиги — ўртага қўйилган мақсадларга эришишнинг гарови эканлигини яхши биладилар.

Партия ҳаммамизни янги зафарларга чорламоқда. Халқ ижодий кучлари янада юксалаётганлиги, барча меҳнаткашларнинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати, ташаббускорлиги ривожланиб бораётганлиги коммунистик қурилиш вазифаларини бажарилишининг ҳал қилувчи шартидир. Ҳар бир партия ташкилоти ва ҳар бир коммунист олиб борадиган ташкилотчилик, сиёсий, мафкуравий ишнинг моҳияти ана шундан иборат бўлиши керак. Уларнинг энг муҳим бурчи — КПСС Марказий Комитети 1975 йил декабрь Пленуми якунларининг аҳамиятини Пленумда ўртоқ Л. И. Брежнев сўзлаган нутқнинг хулосалари ва қоидаларини ҳар бир меҳнатчига тушунтириб беришдан иборат. Коммунистлар шахсий намуналари билан ишда ибрат бўлишлари, партия йўлини қатъият билан ўтказишлари, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини таъминлашлари, КПСС XXV съездини муносиб кутиб олишлари лозим.

1976 ЙИЛДА ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ДАВЛАТ ПЛАНИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Госплани раиси депутат Қ. А. АҲМЕДОВ доклади

Депутат ўртоқлар! Бу сессия бутун мамлакатимиз КПСС XXV съездига зўр ғайрат билан тайёрланаётган бир пайтда ўтмоқда.

Бутун совет халқи билан биргаликда Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари ҳам ғоят баланд руҳ билан съездга ҳозирлик кўрмоқдалар. Улар ана шу шонли воқеани Коммунистик партия теварагига маҳкам жипслашиб, ижодий кучлари барқ уриб ўсган ва халқ хўжалигининг барча тармоқларида катта муваффақиятлар қўлга киритилган бир пайтда кутиб олмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети сизнинг муҳокамангизга тақдим этган республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги Давлат плани лойиҳаси КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорларига, ўртоқ Л. И. Брежневнинг ҳозирги босқичда партиянинг иқтисодий сиёсати ҳақида сўзлаган нутқларида баён қилинган қоидалар ва хулосаларга, СССР халқ хўжалигини ривожлантириш юзасидан IX чақириқ СССР Олий Советининг IV сессиясида қабул қилинган Давлат планига мувофиқ ишлаб чиқилди.

Планни ишлаб чиқиш вақтида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ва республика Министрлар Советининг халқ хўжалигини ривожлантириш масалалари юзасидан қабул қилган қарорлари, тўққизинчи беш йиллик ва 1975 йил планларининг бажарилиш якунлари, министрликлар, идораларнинг, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитетининг таклифлари эътиборга олинди.

1976 йил планининг вазифалари ва кўрсаткичлари ҳақида гапиришдан олдин, тўққизинчи беш йиллик план ва 1975 йил плани бажарилишининг асосий якунларига қисқача тўхталиб ўтишга ижозат бергайсиз.

Тўққизинчи беш йилликнинг энг муҳим якуни шундан иборатки, КПСС Марказий Комитети ва Иттифоқ ҳукуматининг жуда катта ёрдами туфайли, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, партия, совет, хўжалик ва жамоат ташкилотларининг кенг миқёсда олиб борилган ташкилотчилик ва сиёсий ишлари туфайли, ишчилар, колхозчилар ва зиёлиларнинг фидокорона меҳнати туфайли партия XXIV съезди Директиваларида ва Ўзбекистон Компартиясининг XVIII съезди қарорларида республика олдига қўйилган асосий социал-иқтисодий вазифалар муваффақиятли бажарилди.

1971—1975 йиллар мобайнида ялпи ижтимоий маҳсулотнинг ўсиш суръатлари беш йиллик планда белгиланган 141,1 процент ўрнига 144 процентни ташкил этади, ижтимоий ишлаб чиқариш ва халқ фаровонлигини ўстириш манбаи бўлган миллий даромад эса 137 процент ўрнига 144 процент кўпаяди.

Республика саноати маҳсулотнинг умумий ҳажмини кўпайтириш соҳасида тўққизинчи беш йиллик топшириғини муддатидан илгари — шу йилнинг 10 сентябрида бажарди. 1975 йилда саноат ишлаб чиқариши ҳажми 1970 йилдагига нисбатан XXIV съезд Директиваларида белгиланган 46—49 процент ўрнига 51 процент ортади. Пландан ташқари, кўп миқдорда электр энергия, газ, кўмир, трактор, пассажир лифтлари, шифр, пахта-тола, ўсимлик мойи, мева-сабзавот консервалари ва бошқа кўп маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

Техника тараққиётини белгиловчи етакчи тармоқлар илдам суръатлар билан ривожланмоқда. Саноатда техника тараққиёти ютуқларини жорий қилиш, ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаштириш ва автоматлаштириш соҳасида катта тадбирлар амалга оширилди.

Қишлоқ хўжалигини ва унинг етакчи тармоғи бўлган пахтачиликни ривожлантиришда жуда катта муваффақиятларга эришилди. 1971—1975 йиллар мобайнида қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти аввалги беш йилликдагига нисбатан беш йиллик планда белгиланган 24 процент ўрнига, ўрта ҳисобда 28,3 процент кўпайди. Шу беш йилликда мамлакат Ўзбекистон ССРнинг 24,5 миллион тонна ёки халқ хўжалик планида кўзда тутилганидан 2,3 миллион тонна кўп «оқ олтин»ини олди. Тўққизинчи беш йилликда ҳар йили етиштирилган пахтанинг ўртача миқдори 4,9 миллион тоннани ташкил этди ёки саккизинчи беш йилликда ҳар йили етиштирилган пахтанинг ўртача миқдоридан 920 минг тонна кўп бўлди. Шу билан бирга бу ўсишнинг учдан бир қисмига экин майдонларини кенгайтириш йўли билан, учдан икки қисмига эса пахта ҳосилдорлигини ошириш йўли билан эришилди. 1971—1975 йиллар мобайнида ҳосилдорлик гектар бошига ўрта ҳисобда 3,5 центнер кўпайди.

Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини мустаҳкамлашни кўзда тутган катта программа амалга оширилди. Республика қишлоқ хўжалигига сарфланган капитал маблағлар ҳажми пул билан таъминлашнинг барча манбалари бўйича саккизинчи беш йилликдагига нисбатан 73 процент кўпайди. Сув хўжалиги қурилишига ажратиб берилган маблағ икки баравардан зиёд ошди.

Тўққизинчи беш йилликда капитал қурилиш миқёслари анча ўсди. Пул билан таъминлайдиган барча манбалар ҳисобига капитал маблағ сарфлаш ҳажми сал кам 19 миллиард сўмни ташкил этади. Бу эса саккизинчи беш йилликда ўзлаштирилган маблағлар миқдоридан 36 процент кўп. Юздан ортиқ йирик саноат объекти ишга туширилди.

Аҳоли турмушининг моддий ва маданий даражасини юксалтириш соҳасида бир қанча катта тадбирлар амалга оширилди. Ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 20 процент, аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромад 22,9 процент кўпаяди. Пул билан таъминлайдиган барча манбалар ҳисобига жами 24,7 миллион квадрат метр уй-жой фойдаланиш учун топширилади.

Республика меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига қилган Мурожаатига ва Марказий Комитетнинг «КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисида»ги қарорига жавобан 1975 йилда социалистик мусобақани кенг авж олдирдилар ва энг муҳим кўрсаткичлар бўйича беш йиллик якунловчи йилининг планини анча ошириб бажардилар.

Ялпи ижтимоий маҳсулот 1974 йилдагига нисбатан планда кўрсатилган 5,7 процент ўрнига 7 процент, миллий даромад эса 6,9 процент ўрнига 7,1 процент кўпаяди.

Саноат ишлаб чиқариши планда белгиланган 5,7 процент ўрнига қарийб 9 процент ортади. Саноат корхоналари коллективларининг пландан ташқари маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан олган социалистик мажбуриятлари асосан бажарилиши кутилмоқда.

Жуда қаттиқ сув танқислиги ва бошқа қийинчиликларга қарамай, республикамизнинг пахтакорлари 1975 йилда мўл ҳосил етиштириб, пахта теримини уюшқоқлик билан ўтказдилар, халқ хўжалик планини муваффақиятли адо қилдилар ва давлатга пахта сотиш юзасидан берилган қўшимча топшириқни бажардилар. Давлатга жами 5 миллион тоннадан зиёд ёки халқ хўжалик планида белгиланганидан 280 минг тонна кўп пахта сотилди. Республикада биринчи марта қарийб 240 минг тонна қимматли ингичка толали пахта тайёрланди. Республикада ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 30 центнердан пахта олинди, машина билан 2,3 миллион тонна пахта ёки ялпи ҳосилнинг 46 проценти терилди. Хоразм областида ҳосилдорликнинг ўртача энг юксак даражасига эришилди — ҳар гектар ердан 39,5 центнер пахта етиштирилди.

Дон тайёрлаш плани муваффақиятли бажарилди. Давлатга 535 минг тонна ёки планда мўлжаллангандан 47 минг тонна кўп дон, шу жумладан 226 минг тонна ёки пландагидан 127 процент кўп шоли ва 193 минг тонна маккажўхори дони сотилди. Республикада биринчи марта шунча кўп шоли ва маккажўхори тайёрланди.

Сабзавот, полиз экинлар, мева ва узум тайёрлаш юзасидан олинган социалистик мажбуриятлар муддатидан олдин бажарилди. Гўшт, сут қоракўл тери, пилла тайёрлаш плани тўла ва ошириб адо этилди. Тухум ва жун тайёрлаш плани бажарилай деб қолди.

Сув хўжалиги қурилиши соҳасида кўп иш қилинди. 137 минг гектар янги ерларга сув чиқарилди ва бу ерлар ўзлаштирилди. 17 та насос станцияси қурилди, 900 та қудуқ қазилди, суғориш шохобчаларининг 870 километрига бетон ёткизилди.

Капитал қурилиш ишлари кенг миқёсда олиб борилди. 1975 йилда республика территориясида пул билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобига 4,3 миллиард сўмлик ёки 1974 йилдагига нисбатан 7 процент кўп капитал маблағ ўзлаштирилади. 4,1 миллиард сўмлик асосий фондлар ишга туширилади.

Транспортнинг ҳамма турларида юк ташиш ҳажми бўйича 1975 йил плани бажарилади. Алоқа маҳсулотлари ҳажми, АТСларни ва шаҳарлараро алоқа кабель линияларини ишга тушириш бўйича белгиланган план ҳам бажарилади.

Аҳолининг турмуши анча юксак даражага кўтарилади. Ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 3 процент, аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар эса 3,3 процент кўпаяди. Чакана товар обороти плани 8 процентдан зиёд ошириб бажарилади.

1975 йилда пул билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобига жами 4,8 миллион квадрат метр уй-жой фойдаланиш учун топширилади. 100 минг ўринли мактаб бинолари қурилади, бир қанча мактабгача тарбия муассасалари, касалхона, поликлиника, туғруқхона, аптека ва шу сингари бошқа муассасалар ишга туширилади.

Шу тариқа тўққизинчи беш йиллик даврида ва хусусан якунловчи 1975 йилда омманинг ижодий ғайрат-шижоатига раҳбарлик қилаётган республика партия ташкилоти ва унинг Марказий Комитети, совет ва хўжалик органларининг ижодий ишлари натижасида КПСС XXIV съезди ҳамда Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XVIII съездининг қарорларини амалга ошириш соҳасида кўп иш қилинди. Ўзбекистон ССРнинг иқтисодий имкониятлари ва унинг Бутуниттифоқ меҳнат тақсимотидаги салмоғи анча ўсди.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, республика халқ хўжалигини ривожлантиришда ҳал этилмаган проблемалар, фойдаланилмаётган резервлар ва нуқсонлар ҳам бор. Баъзи министрликлар ва идоралар кўпинча планларнинг бажарилмай қолишига йўл қўймоқдалар. Бир қанча саноат корхоналари план топшириқларини муттасил бажармай келмоқдалар.

Ишлаб чиқариш қувватларидан тўларoқ фойдаланиш — ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг энг муҳим резервларидан биридир. Лекин шунга қарамай, республикадаги бир қанча корхоналарда бу қувватлардан кўнгилдагидек фойдаланилмаяпти.

Баъзи корхоналарда меҳнат унумдорлигини ошириш суръатлари паст, ишчи кадрлар орасида қўнимсизлик ҳоллари тез-тез учраб туради, маҳсулотнинг сифатини яхшилаш, унинг хилларини кўпайтириш учун етарли кураш олиб борилмаётир.

Умуман республика саноатида меҳнатни механизациялаштириш ва автоматлаштириш соҳасида кўп иш қилинганлигига қарамай, кўп участкаларда, хусусан ёрдамчи ишларда бу жараён суст ривожланмоқда.

Қишлоқ хўжалигида ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида катта муваффақиятлар қўлга киритилганлигига қарамай, камчиликлар ҳам бор.

Депутат ўртоқлар! КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Кишинёв шаҳрида ўтказилган тантаналарда сўзлаган нутқида ўнинчи беш йиллик қандай бўлиши керак деган масалага тўхталиб, бундай деган эди: партия иқтисодий сиёсатнинг умумий йўналишларига мувофиқ бу беш йиллик «аввало халқ фаровонлигини янада ўстириш йўлида сифат беш йиллиги, самарадорлик беш йиллиги бўлиши керак».

Ана шу талабларга мувофиқ, 1976 йил план лойиҳасида қуйидаги асосий вазифаларни ҳал этиш кўзда тутилган:

— республика халқ хўжалиги, экономикасини пропорционал ривожлантириш;

— халқ хўжалиги барча тармоқларини ва аввало, пахтачиликни комплекс ривожлантиришнинг сифат кўрсаткичларини ошириш, резервлардан тўлароқ фойдаланиш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш ва меҳнат унумдорлигини ўстириш асосида уларнинг самарадорлигини ошириш;

— аввало, ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантириш йўли билан уларнинг қувватларини кўпайтириш, ишлаб чиқариш қувватларини ва асосий фондларни тез ишга тушириб, капитал маблағларнинг берадиган самарасини ошириш;

— аҳолининг турмуш даражасини тобора юксалтириш.

План лойиҳаси республика аҳолисининг сони 1976 йилнинг охирига бориб 14,5 миллион кишига етажаги ёки 1975 йилдагига нисбатан 3 процентдан зиёд кўпаяжагини назарда тутади.

Ялпи ижтимоий маҳсулотни 4 процент, миллий даромадни эса 4,3 процент кўпайтириш кўзда тутилган.

Халқ хўжалигидаги асосий тармоқларни ривожлантириш юзасидан қуйидаги топшириқлар мўлжалланади.

САНОАТ

Саноат маҳсулоти ҳажми 3,2 процент, шу жумладан ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқариш («А» группаси) 2,9 процент, истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш («Б» группаси) 4,7 процент ортади. «Б» группасида маҳсулот ишлаб чиқаришни тез суръатлар билан ривожлантириш аҳолининг эҳтиёжларини тўлароқ қондириш имконини беради.

Халқ хўжалиги ва аҳолининг электроэнергияга бўлган эҳтиёжларини тўлароқ қондириш мақсадида **электроэнергетика** ривожлантирилади. Электроэнергия ишлаб чиқариш 1975 йилдаги 33,7 миллиард киловатт-соатдан 35,7 миллиард киловатт соатга етказилади. Сирдарё ГРЭСида 300 минг киловатт ва Хўжакент ГЭСида 165 минг киловатт электроэнергия берадиган қувватларни ишга тушириш, шунингдек 1019 километр узунликда кучланиши 35 киловатт ва бундан ҳам ортиқ бўлган электр линияларни ва қишлоқ хўжалигини электр билан таъминлаш учун 4110 километр узунликда кучланиши 0,4-6-20 киловатт бўлган электр линияларни қуриш планлаштирилди.

1976 йилда **ёқилғи саноатини** янада ривожлантириш мўлжалланади. Бу саноатнинг ўсиш суръатлари 1975 йилда бажарилиши кутилаётганига нисбатан 2 процент тезлашади. 5 миллион 200 минг тонна кўмир қазиб чиқарилади. Кўмир қазиб чиқаришни ўстириш суръатларини ошириш учун Ангрен кўмир разрезини 4.5 миллион тоннадан 10-15 миллион тоннагача кўмир қазиб чиқара оладиган қилиб кенгайтириш соҳасида тайёргарлик ишларини олиб бориш мўлжалланади. 36640 миллион куб метр миқдорда табиий газ қазиб чиқариш лойиҳалаштирилди. Газ қазиб чиқариш суръатларини тезлаштириш мақсадида «Узбекгазпром» бирлашмаси газни қайта ишлайдиган Муборак заводини кенгайтириш ва Қандим заводини қура бошлашни жадаллаштириш чораларини кўрмоқда. Нефть қазиб чиқариш ва нефтни қайта ишлаш соҳасидаги геология-разведка ишларини янада кучайтириш мўлжалланади.

Химия саноатининг ялпи маҳсулотини 7,1 процент, шу жумладан халқ истеъмол қиладиган химиявий маҳсулотлар миқдорини 22,8 процент кўпайтириш мўлжалланади. 6 миллион 37 минг тонна минерал ўғит, шу жумладан 4 миллион 162 минг тонна ёки 1975 йилдагидан 70 минг тонна кўп азотли ўғит ишлаб чиқарилади. Химиявий тола, олтингугурт кислотаси, синтетик ювиш воситаларини ишлаб чиқариш анча кўпайтирилади. Бу соҳани янада тез суръатлар билан ривожлантириш учун кўп миқдорда капитал маблағ ажратиб бериш кўзда тутилади. Бу маблағлар 1975 йил планида кўзда тутилган 168 миллион сўм ўрнига қарийб 180 миллион сўмни ташкил этади.

1976 йилда **машинасозлик** ва **металл ишлаш** саноатида маҳсулот ишлаб чиқариш 7,6 процент кўпаяди. Машина ва ускуналарнинг баъзи турларини, шу жумладан трансформаторлар, кам вольтли аппаратлар, олмос ускуналари, автоматлаштириш приборлари ва воситалари, экскаватор ва йигирув машиналари, электр ёрдамида пайвандлаш ускуналари ишлаб чиқаришни анча ошириш мўлжалланади. Машинасозлик корхоналарида ғоят унумли ишлайдиган бир қанча машиналар, чунончи «Ташсельмаш» заводида ингичка толали пахта навларини терадиган ва пахтани яруслаб териб оладиган машиналар; «Союзхлопкомаш» бирлашмасида пахта тозаловчи «Меҳнат» маркали машиналар, бунт текислайдиган ҳамда туннель очадиган машиналар ва шу сингарилар ишлаб чиқарилади.

1976 йилда **қора металлургия** саноатида маҳсулот ишлаб чиқариш 5,6 процент, шу жумладан сирли идишлар ишлаб чиқариш икки баробар кўпаяди. Ўзбекистон металлургия заводини кенгайтириш ва реконструкция қилиш соҳасидаги ишлар жадал суръатлар билан олиб борилади.

Рангли металлургия саноатида маҳсулот ишлаб чиқариш 1975 йилдагига нисбатан 3,3 процент ортади. Қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар ишлаб чиқарувчи Ўзбекистон комбинатида янги қувватларни ишга тушириш ва бир қанча объектлар қурилишини давом эттириш мўлжалланади.

Бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш ҳажми 1975 йилда кутилганига нисбатан 7,2 процент кўпаяди.

Энг прогрессив бинокорлик материалларини, шу жумладан портланд-цемент, катта ҳажмдаги шифер ишлаб чиқаришни кўпайтириш кўзда тутилган ва ҳоказо. Мармар ва гранитдан ясалган пардозлаш материаллари ишлаб чиқариш кўпаяди. Ильич районидаги ғишт заводини ва Фарғонадаги шиша идиш заводини ишга тушириш мўлжалланади. Навоийдаги цемент заводи қурилиши давом эттирилади.

Ўрмон, ёғочсозлик ва мебель саноати тобора ривожлантирилади. «Узглавлеспром» корхоналарида 890 минг квадрат метр ҳажмида дурадгорлик буюмлари ишлаб чиқариш ва бундай буюмларни 1975 йилда бажарилиши кутилганига нисбатан 24 процент кўпроқ тайёрлаш планлаштирилди. Паркет тахта, соябонлар ишлаб чиқариш кўпаяди. Олмалиқ мебель фабрикасини кенгайтириш ва ишлаб турган қувватлардан янада яхшироқ фойдаланиш йўли билан мебель ишлаб чиқаришни 84,9 миллион сўмлик кўпайтириш ёки 8,0 процент кўпайтириш кўзда тутилади.

План лойиҳасида халқ истеъмол қиладиган молларни ишлаб чиқарувчи саноат тармоқларини ривожлантиришга катта эътибор берилди.

Енгил саноатнинг ялпи маҳсулотини (пахта тозалаш саноати бу ҳисобга кирмайди) 5.2 процент, шу жумладан Ўзбекистон ССР енгил саноат министрлиги корхоналарида 5,5 процент кўпайтириш кўзда тутилади. Маҳсулотнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш, чунончи ип-газлама ишлаб чиқариш 9.2 процент, шойи газлама 8.8 процент, ички ва устки трикотаж 10,3 процент, чарм пойафзал 9.1 процент, чинни идишлар ишлаб чиқариш 14.9 процент кўпайтирилади. Маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун катта резервларга эга бўлган барча корхоналарда лойиҳада белгиланган қувватларни тўла ўзлаштириш кўзда тутилади.

Янги техникани жорий қилиш ва меҳнатни илмий асосда ташкил этиш, истеъмолчиларнинг талабларини ҳисобга олиб, ишлаб чиқариладиган кийим-кечак, пойафзал, газламаларнинг хилларини яхшилаш соҳасида 200 га яқин тадбирни амалга ошириш; Давлат Сифат белгиси билан маҳсулот ишлаб чиқаришни икки баравар кўпайтириш мўлжалланади. Маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришнинг 80 процентидан кўпроғига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилади.

Наманган областининг Поп посёлкасида нотўқима материаллар фабрикасини қура бошлаш ва Марғилондаги ремонт-механика заводини реконструкция қилиш ҳамда унинг қувватини икки баравар ошириш планлаштирилмоқда.

1976 йилда **пахта тозалаш** саноатини ривожлантириш 1975 йилдаги пахта ва каноп ҳосилининг ресурсларига мувофиқ равишда кўзда тутилган 1611.6 минг тонна миқдорида пахта ва 34,8 минг тонна каноп толаси ишлаб чиқарилади. Тармоқ корхоналарининг ишидаги сифат кўрсаткичларини яхшилаш йўли билан ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 1975 йил планига нисбатан 51 миллион сўм миқдорида кўпайтирилади.

Озиқ-овқат саноатида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 1975 йилда кутилганига нисбатан 2.6 процент, шу жумладан озиқ-овқат саноати министрлиги бўйича 3,1 процент, «Узплодоовощвинпром» бўйича 1,5 процент, Гўшт ва сут саноати министрлиги бўйича 0,7 процент кўпаяди. Кўл ва ҳовузларда балиқ овини 9.2 процент кўпайтириш мўлжалланади. Нон-булка ва кондитер маҳсулотлари, ўсимлик мойи, хамиртуруш, алкоголсиз ичимликлар ва минерал сув, мева-сабзавот консервалари ва бошқа маҳсулотларни ишлаб чиқариш анча кўпайтирилади. Юқори сифатли маҳсулотларнинг салмоғи оширилади.

Нукусда нон заводини, Фарғонада сут заводини, Жиззахда балиқчилик хўжаликларини ишга тушириш ва Гулистонда ёғ-экстракт заводини, Ангренда сут заводини, Наманганда балиқчилик хўжалигини қура бошлаш мўлжалланади.

1976 йилда тегирмон ва омихта ем саноатининг ялпи маҳсулоти 3,1 процент кўпайтирилади. 1 миллион 220 минг тонна ун, шу жумладан 1 миллион 180 минг тонна сортли майда тортилган ун ишлаб чиқариш ва 1975 йилдагига нисбатан 11 процент кўпроқ шундай унни тайёрлаш кўзда тутилади. Тегирмонларнинг ишлаб чиқариш қувватларини тўлароқ ўзлаштириш йўли билан бунга эришилади. 1976 йилда 106 минг тонна крупа тайёрлаш, омихта ем тайёрлаш ҳажмини 940 минг тоннага етказиш мўлжалланмоқда Бу эса 1975 йилда кутилганидан 18 минг тонна кўпдир. Донадор ем тайёрлашни уч баравардан зиёд кўпайтириш кўзда тутилади.

Маҳаллий саноат. 1976 йилда Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги корхоналарида ялпи маҳсулотни 1975 йилда бажарилиши кутилганига нисбатан 4,6 процент кўпайтириш планлаштирилади.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

1976 йилда қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ҳажми 1975 йилда кутилганидан 248,5 миллион сўм ёки 4,7 процент ортиқ бўлади.

1976 йилда 5 миллион 280 минг тонна пахта, шу жумладан 260 минг тонна ингичка толали пахта, 625 минг тонна дон, шу жумладан 190 минг тонна шоли харид қилиш мўлжалланади.

План лойиҳасида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни мўлжалланган миқдорда кўпайтиришни таъминлаш тадбирлари кўрсатиб берилган. Бу тадбирлар қуйидагилардан иборат: хўжаликлараро кооперативлаштириш негизида ишлаб чиқаришни тобора ихтисослаштириш ва концентрациялаш: 116 минг гектар майдондаги янги ерларни, шу жумладан «Главсредазирсовхозстрой» бўйича 56 минг гектар майдонни суғориш, 80 минг гектар суғориладиган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш; суғориш системаларини қайта қуриш ва 100 минг гектар майдонни сув билан яхши таъминлаш.

Мирзачўлдаги ишлар тугалланиши муносабати билан бу зонадаги ерларни суғориш ва ўзлаштириш маркази Жиззах даштларига кўчирилади. Қарши дашти, Сурхон-Шеробод водийси ва Қорақалпоғистон АССРнинг Амударё этакларидаги ерларни ўзлаштириш соҳасидаги ишлар янада кенгайтириб юборилади. Бу чора ингичка толали пахта, шоли етиштиришни кўпайтириш учун шарт-шароитларни вужудга келтиради. Амударё этакларида инженерлик ирригация системаларини қуриш ва ихтисослаштирилган шоликорлик совхозларини барпо этиш соҳасидаги ишлар янада ривожлантирилади.

Колхозлардаги ва давлат хўжаликларидаги суғориладиган ерларда экинзорларни 105.5 минг гектарга кенгайтириш, экин майдонларининг структурасини яхшилаш, алмашлаб экишни тобора кенг жорий қилиш, тупроқнинг сув ва шамол эрозиясига қарши кураш тадбирларини амалга ошириш: пахта ва бошқа экинларнинг ҳосилдорлигини янада кўпайтириш: колхоз ва совхозларни гербицидлар, дефолиантлар ва кам заҳарли химикатлар билан тағин ҳам кўпроқ таъминлаш: пахтачилик, чорвачиликда ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларида техника тараққиётини жадаллаштириш 2 миллион 800 минг тонна пахтани ёки бутун ҳосилнинг 53 процентини машинада териб олиш кўзда тутилади.

Чорва мол туёғи ва паррандалар сонини кўпайтириш, чорвачиликнинг структурасини яхшилаш ва чорва маҳсулдорлигини кўпайтириш, шунингдек озуқа базасини мустаҳкамлаш чораларини амалга ошириш назарда тутилади.

1976 йилда қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалигига 18,4 минг трактор, 870 та дон комбайни, 6850 юк автомобиллари ва кўп миқдорда бошқа техникани етказиб бериш кўзда тутилади.

Қишлоқ хўжалигига 4160 минг тонна ёки 1975 йил учун планлаштирилганидан кўра 120 минг тонна кўпроқ минерал ўғит етказиб берилади.

ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

Транспорт ва алоқа янада ривожлантирилади. Транспортнинг ҳамма турларида юк обороти 1975 йилдагига нисбатан 6 процент, пассажир обороти 5 процент кўпайтирилади.

Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспортида юк ва пассажирлар ташиш анча кенгайтирилади. Асфальт ётқизилган автомобиль йўллари шохобчаси 650 километр кўпайтирилади. 1976 йилнинг охирига бориб автомобиль йўлларининг 90 проценти қаттиқ қопламали бўлади.

1976 йилда шаҳар телефон станцияларининг қуввати 392 минг номергача кенгайтирилади. ҳар 100 кишига, 6,8 телефон тўғри келади. 200 километр узунликда шаҳарлараро кабель алоқа линияларини ва қишлоқ жойларда 11,5 минг номерли телефон ўрнатиш мўлжалланади. 75 колхоз ва 34 совхоз телефон билан таъминланади. Қўшимча чоралар кўрилиши натижасида республиканинг барча областларида рангли программали телевизион эшиттириш таъминланади.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Такрор ишлаб чиқаришни кенгайтиришнинг негизи бўлган капитал қурилиш кенг миқёсда олиб борилади.

Иттифоқ-республика ва республика хўжаликлари бўйича 2 миллиард 273 миллион сўм (янги нархларда), шу жумладан қурилиш-монтаж ишларига 1 миллиард 554 миллион сўм, яъни 1975 йил планида кўрсатилган миқдорларда капитал маблағ ажратиш кўзда тутилади. Бундан ташқари, колхозларнинг маблағлари ҳисобига қурилиш ишлари учун 434 миллион сўм сарфлаш мўлжалланади.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун 1 миллиард 242 миллион сўм, шу жумладан ишлаб чиқариш характеридаги қурилишга 1 миллиард 108 миллион сўм сарф қилиш мўлжалланади.

Давлат капитал маблағлари ҳисобига 2 миллиард 265 миллион сўмлик асосий фондларни ишга солиш мўлжалланади. Бу — капитал маблағлар ҳажмининг 99,6 процентини ташкил этади.

ФАННИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВА ЯНГИ ТЕХНИКАНИ ЖОРИЙ ҚИЛИШ

1976 йилда Ўзбекистон ССРдаги илмий муассасалар республика халқ хўжалиги ва маданиятини ривожлантиришнинг муҳим проблемаларини ҳал этиш йўлида иш олиб борадилар.

Белгиланган илмий-тадқиқот ишларини бажариш мақсадида 50 миллион сўмга яқин маблағ сарфлаш, илмий асбоблар сотиб олиш учун қилинадиган харажатларни кўпайтириш ва Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг илмий муассасалари биноларини қуриш учун анча кўп маблағ ажратиб бериш кўзда тутилади. Аспирантураларда илмий ва илмий педагогик кадрлар тайёрлашга катта эътибор берилади.

Прогрессив технологияни жорий қилиш, ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаштириш ва автоматлаштириш юзасидан 336 хил тадбир амалга оширилади.

АҲОЛИНИНГ ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИ ОШИРИШ

Халқ фаровонлигини доим ошириш партия иқтисодий сиёсатининг олий мақсадидир. Иш ҳақи минимумини, ўртача ҳақ тўланаётган ходимларнинг ставка ва окладларини янада кўпайтириш тадбирлари амалга оширилади.

Аҳолининг пул даромадлари 1975 йилда бажарилиши кутилганига нисбатан 477,2 миллион сўм, ёки 4,6 процент кўпаяди.

Чакана товар обороти 7,4 миллиард сўмни ташкил этади ёки 1975 йилда кутилганига нисбатан 4,6 процент кўпаяди. Чакана товар оборотининг структурасини янада яхшилаш, аҳолига сотиладиган ун, крупа ва шу жумладан гуруч, макарон маҳсулотлари, сабзавот, картошка, мева, цемент, шифер, иморатбоп ёғоч-тахта, зиғир толасидан тўқилган газлама, кир ювиш машиналари ва бошқа кўпгина молларнинг миқдори анча кўпаяди.

Аҳолига кўрсатиладиган маиший хизмат ҳажми 13 процент ошади.

Олий ўқув юртларига қабул қилиш 1975 йилдагига нисбатан 1000 нафар ва ўрта махсус ўқув юртларига қабул қилиш 900 нафар ортади. Олий махсус ўқув юртлари 31,3 минг ва ўрта махсус ўқув юртлари 44,2 минг мутахассис тайёрлаб чиқаради.

Клуб муассасалари, кутубхона шохобчалари янада кенгайтирилади, театрлар ва киноустановкалар сони кўпайтирилади. 1570 ўринли касалхона бинолари қурилади. Ҳар 10 минг кишига 1970 йилдаги 20 врач ўрнига 26 врач тўғри келади.

Иттифоқ-республика ва республика хўжалиги бўйича давлат уй-жой қурилишига 289,8 миллион сўм сарф қилиш мўлжалланади. Бу — 1975 йилдагига нисбатан 101 процентни ташкил этади. Жами 1 миллион 837 минг квадрат метр ҳажмдаги уй-жойлар фойдаланиш учун топширилади. Бундан ташқари, кооператив йўли билан уй-жой қурилишига 13,7 миллион сўм ёки 1975 йилдагига нисбатан 37 процент кўп маблағ ажратиш кўзда тутилади. Ана шу маблағлар ҳисобига 1975 йил планида мўлжалланган 66,5 минг квадрат метр ўрнига 86 минг квадрат метр ҳажмдаги уй-жой қурилади.

Коммунал хўжаликни ривожлантириш учун 95,3 миллион сўм сарф қилиш мўлжалланади. Бу чора водопроводлар қурилишини давом эттириш билан бирга шаҳар типидаги 16 посёлка ва район марказларида янги водопроводлар қура бошлаш имконини беради.

Республика шаҳарларида троллейбус ва трамвай йўллари ишга туширилади, 140 минг квартира газ билан таъминланади.

Тошкент шаҳрида метрополитен қурилиши давом эттирилади.

ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ВА ТАБИИЙ РЕСУРСЛАРДАН МАҚСАДГА МУВОФИҚ ФОЙДАЛАНИШ

Партия ва ҳукумат атроф-тевараkдаги муҳитни муҳофаза қилишга катта эътибор бермоқда. Шу мақсадда 34,66 миллион сўмлик маблағ ажратиб бериш кўзда тутилган. Бу маблағлар асосан оқинди сув тозалайдиган, сув ҳавзаларидан сув тортадиган янги иншоотлар, оборот сув таъминоти системаларини, эрозияга қарши гидротехника иншоотлари ва селхоналарни қуриш учун сарфланади. Ҳаво ҳавзаси ва дарёларни ифлосланишдан қўриқлаш кучайтирилади.

Қишлоқ хўжалигига яроқли ерларнинг маҳсулдорлигини ошириш, сув ва шамол эрозиясига қарши курашни кучайтириш мақсадида янги иҳота дарахтзорларини вужудга келтириш, майдонларни қум кўзғалмайдиган қилиш ва дарахтзорлар барпо этиш, тик қояларни террасалаш, эрозияга қарши гидротехника иншоотлари ва селхоналар қуриш кўзда тутилади.

Ўрмон ресурсларини муҳофаза қилиш, заповедниклар ва қўриқхоналарни кўпайтириш, балиқ запасларини тиклаб туриш, ёввойи ҳайвонларни ва паррандаларни қўриқлаш соҳасидаги ишларни кенг кўламда олиб бориш кўзда тутилади.

Депутат ўртоқлар! Леонид Ильич Брежнев КПСС Марказий Комитетининг 1975 йил декабрь Пленумида сўзлаган нутқида экономиканинг самарадорлигини янада ошириш учун доим собит қадамлик билан иш олиб бориш талаб этилади ва янги хўжалик йилининг дастлабки ойлариданоқ бу иш билан жиддий шуғулланиш керак, деб алоҳида таъкидлаб ўтди.

Биз ўнинчи беш йилликни самарадорлик ва сифат беш йиллигига айлантиришимиз керак. Совет ва хўжалик органларининг, барча ишлаб чиқариш коллективларининг бутун куч-ғайратини шу вазифани бажаришга сафарбар қилишимиз лозим.

Республика меҳнаткашлари Коммунистик партия раҳбарлигида 1976 йил планини бажарадилар ва бу билан янги беш йилликда коммунистик қурилиш планларини амалга ошириш учун мустаҳкам негиз яратадилар, деб қаттиқ ишонч билдиришга ижозат бергайсиз. **(Қарсаклар).**

ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ИККИНЧИ СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРнинг 1976 йилги ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА ВА ЎЗБЕКИСТОН ССРнинг 1974 йилги ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон ССР молия министри депутат В. МУРОДХЎЖАЕВ доклади

Депутат ўртоқлар! Тўққизинчи беш йиллик йилларида жуда катта аҳамиятга молик воқеалар кўп бўлди. Мамлакатимизнинг бутун ижтимоий-сиёсий ҳаёти коммунизм сари қилаётган ҳаракатимиз йўлидаги тарихий босқич бўлмиш КПСС XXIV съездининг қарорлари таъсирида ривожланди. КПСС Марказий Комитети 1975 йил апрель Пленумининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXV съездини чақириш тўғрисидаги қарори совет халқининг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлигини янада кучайтириб юборди.

Саноат ходимлари тўққизинчи беш йилликнинг саноат маҳсулоти умумий ҳажмини кўпайтириш юзасидан белгиланган топшириқларини муддатидан илгари, 1975 йил 10 сентябрь куни бажардилар.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнатчилари пахта етиштириш юзасидан белгиланган беш йиллик планни муддатидан аввал бажариб бўлдилар. Улар қийин обҳаво шароитларида бу йил давлатга 5 миллион тоннадан кўпроқ пахта топширдилар.

Қурувчилар ва халқ хўжалиги бошқа тармоқларининг ходимлари ҳам самарали меҳнат қилдилар.

1975 йилда Ўзбекистон ССРнинг давлат бюджети даромадлар бўйича 102 процент бажарилмоқда. Бу йил Қорақалпоғистон АССР, ҳамма областлар ва Тошкент шаҳри бюджетнинг даромад қисмини бажарадилар.

Шу билан бирга саноат, қишлоқ хўжалиги, капитал қурилиш, савдо ишида ва республика халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ҳали бир талай камчиликлар, нуқсонлар, фойдаланилмай ётган имкониятлар ва резервлар бор.

1975 йилда умуман республикада оборот солиғи олиш плани 100,9 процент бажарилмоқда. Бироқ, айрим тармоқларда оборот солиғи тушумларининг йиллик планини 10,3 миллион сўм миқдорида камроқ бажарилиши кўриниб турибди. Пиво саноати бўйича 5,5 миллион сўм ва Самарқанд рўзғор холодильниклари заводи бўйича 4,4 миллион сўм кам оборот солиғи беради.

Бухоро ип газлама комбинати, Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номли Наманган комбинати, Самарқанд шойи тўқиш фабрикаси, Самарқанд ва Тошкент чинни заводлари, Тошкент 2-пойафзал фабрикаси 1975 йилнинг январь-ноябрида кўп миқдордаги ип ва шойи газламани, чинни-фаянс идишларни, чарм пойафзални кам ишлаб чиқарди, бунинг натижасида оборот солиғи 9,4 миллион сўм миқдорида камроқ олинди.

Ўзбекистон ССР савдо ташкилотлари ишида катта камчиликлар бор. Республикада асосий товар обороти плани умуман бажарилаётгани ҳолда Наманган савдо бошқармаси, кўпгина савдо корхоналари чакана товар обороти 11 ойлик планини бажармади. Савдо бошқармаларидан 10 таси ва область матлубот союзларидан 11 таси 11 ой мобайнида товар обороти плани билан қўшимча топшириқни бажармади. Буларнинг ҳаммаси аҳолининг кенг истеъмол молларига бўлган эҳтиёжини янада кўпроқ қондириш учун ва бюджет даромадлари тушумларини кўпайтириш учун бўлган имкониятни камайтирди.

Республикада фойда плани муваффақиятли бажарилмоқда. 1975 йилнинг 10 ойи ичида 1 миллиард 279 миллион сўм ёки планга нисбатан 104,5 процент миқдорида фойда олинди. Шу билан бирга Озиқ-овқат саноати, Қишлоқ хўжалиги, Қурилиш, Қишлоқ қурилиши, Монтаж ва махсус қурилиш ишлари, Мелиорация ва сув хўжалиги министрликлари бу йил фойда планининг бажарилишини таъминламаётирлар.

Ўзбекистон ССР давлат бюджетининг даромадларида давлат корхоналари ва ташкилотларининг фойдадан тўловлари тобора катта аҳамият касб этмоқда. 1975 йилда республика бюджетига тушадиган фойда тўловлари 1 миллиард 115 миллион сўмга етади ёки бу соҳадаги план 101,1 процент бажарилади.

Министрликлар ва идоралар, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети молия органлари билан биргаликда бюджет олдидаги мажбуриятлар бажарилмаслигининг сабабларини ҳар бир конкрет ҳолатда алоҳида-алоҳида синчиклаб ва атрофлича ўрганиб чиқишлари ҳамда ўз қарамоқларидаги корхоналар ва ташкилотларнинг хўжалик-молиявий фаолиятини яхшилаш тадбирларини белгилашлари лозим.

Ўзбекистон ССР Молия министрлиги ва маҳаллий молия органлари 1975 йилда иш услуби ва методларини янада такомиллаштириш, молия органларининг ишлаб чиқариш резервлари тўла-тўкис ишга солинишига ва унинг самарадорлигини оширишга таъсирини кучайтириш, давлат маблағлари тежаб-тергаб сарфланишини таъминлаш, талон-торож ва ўғирликларга чек қўйиш соҳасида зарур тадбирларни амалга оширдилар.

Шу мақсадда каттагина анализ иши ўтказилди, кўпгина ревизия ва текширишлар қилинди. Иқтисодий ва контрол ишини амалга ошириш жараёнида Молия министрлиги ва маҳаллий молия органлари кўпгина ички хўжалик резервларини аниқлаб бердилар, бу резервлардан фойдаланиш бюджет даромадларини кўпайтириш ва харажатларини 83,5 миллион сўм миқдорида қисқартириш имконини берди.

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ўнинчи беш йилликнинг биринчи йили 1976 йилги республика давлат бюджетини сизларнинг муҳокамангиз ва тасдиғингизга ҳавола этади. Бу беш йиллик халқ фаровонлигини янада анча ўстириш манфаатлари йўлида сифат беш йиллиги, ишлаб чиқаришнинг юксак самарадорлиги беш йиллиги бўлади.

Ўзбекистон ССРнинг келгуси йилга мўлжалланган давлат бюджети лойиҳаси Совет Иттифоқи Комунистик партияси Марказий Комитетининг қарорларига, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг иқтисодий қурилишга доир программ нутқларида баён этилган вазифаларга, шунингдек СССР Олий Советининг СССР халқ хўжалигини ривожлантириш 1976 йилги Давлат плани ва СССРнинг Давлат бюджети юзасидан қабул қилган қонунларига мувофиқ ишлаб чиқилган.

Республика бюджетининг даромадлари ва харажатлари Ўзбекистон ССРнинг 1976 йилги халқ хўжалиги плани кўрсаткичларига тамомила мувофиқ равишда ички хўжалик резервларини тўла-тўкис ишга солишни ва харажатларни тежашни ҳисобга олиб белгиланди.

Бюджетда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг айрим қарорларида кўзда тутилган тадбирларни амалга ошириш учун зарур маблағ планлаштирилди.

Шунга мувофиқ равишда 1976 йилги бюджетнинг даромадлари ва харажатлари 4 миллиард 313 миллион 804 минг сўм ёки Ўзбекистон ССР Олий Советининг 1975 йил учун тасдиқлаган планига нисбатан 103,4 процент бўлади.

БЮДЖЕТНИНГ ДАРОМАДЛАРИ

Бюджет даромадларининг умумий суммасида социалистик хўжалик тушумлари 1976 йилда 3 миллиард 704 миллион сўмга ёки 85,9 процентга етади.

Товар ишлаб чиқариш ва реализация қилишнинг халқ хўжалигини ривожлантириш планида кўзда тутилган ҳажмига биноан 1976 йилда оборот солиғи тушумлари 2 миллиард 98 миллион сўм миқдорида ёки 1975 йилда кутилаётганидан 76 миллион сўм ортиқ қилиб белгиланди.

Республика олдида турган вазифаларни бажаришда социалистик жамғармаларни кўпайтириш алоҳида ўрин олади.

1976 йил плани ва бюджетида корхоналар ва хўжалик ташкилотларининг фойдасини янада кўпайтириш кўзда тутилган. Халқ хўжалиги ҳамма тармоқларининг келгуси йилдаги жами фойдаси 1 миллиард 820 миллион сўм миқдорида, яъни бу йил олиниши кутилаётган фойдадан 130 миллион сўм ошадиган қилиб белгиланди.

Давлат корхоналари ва ташкилотларининг фойдадан тўловлари 1976 йилда 1 миллиард 136 миллион сўм ёки Ўзбекистон ССР давлат бюджети ҳамма даромадларининг 26 процентидан кўпроқ бўлади.

Бу ҳол министрликлар ва идораларнинг, корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарлари зиммасига жамики моддий, меҳнат ва молиявий ресурсларни ўринли сарфлаш учун, ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни яхшилаш учун курашни янада кучайтириш, нобудгарчиликка олиб борадиган ҳамма йўлларни бекитиш мажбуриятини юклайди.

БЮДЖЕТНИНГ ХАРАЖАТЛАРИ

Ўзбекистон ССР давлат бюджети маблағларининг умумий миқдоридан халқ хўжалигини ва социал-маданий тадбирларни пул билан таъминлашга 1976 йилда 4 миллиард 190 миллион сўм ёки бюджет маблағларининг 97,1 проценти ажратиб берилади.

Оғир саноатни, қурилиш индустрияси, енгил ва озиқ-овқат саноати, қишлоқ хўжалиги, транспорт, уй-жой-коммунал хўжалиги ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларини янада ривожлантириш учун 1 миллиард 940 миллион 650 минг сўм сарфлаш кўзда тутилган.

Бундан ташқари халқ хўжалигига корхоналарнинг ўз маблағидан ва кредитлардан 1 миллиард 858 миллион сўм сарфланади. 1976 йилда халқ хўжалигига жами 3 миллиард 799 миллион сўм чиқим қилинади.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШЛАРНИ ПУЛ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

Ижтимоий ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва унинг самарадорлигини ошириш, Коммунистик партия ўртага қўйган энг муҳим социал-иқтисодий вазифаларни амалга ошириш кўп жиҳатдан капитал қурилишга боғлиқ бўлади.

Республикада капитал қурилишнинг катта программаси бажарилмоқда. Халқ хўжалик планига мувофиқ 1976 йилда марказлаштирилган капитал қурилишларни пул билан таъминлашга 1 миллиард 984 миллион сўм, шу жумладан бюджет ҳисобидан 1 миллиард 241 миллион сўм сарф қилинади, бу эса ҳамма харажатларнинг 62,5 процентини ташкил қилади. Хўжалик органларининг ўз ресурслари ва кредитлар 743 миллион сўм миқдорида планлаштирилди.

Кейинги йилларда Ўзбекистон ССРда капитал маблағлар самарадорлигини ошириш учун кўп иш қилинди. Шу билан бирга республика асосий фондларни ишга тушириш планини бажаришда анчагина орқада қолишга йўл қўйилмоқда.

Капитал маблағларни жуда кўп объектларга сочиб юбориш бу камчиликнинг энг асосий сабабларидан биридир. Маблағларни кўпдан-кўп қурилишларга сочиб юборишга қарши курашни кучайтириш, қурилиш муддатларини қисқартириш, қурилиш ишларини яхшироқ ташкил этиш учун қунт билан курашиш зарур.

СОЦИАЛ-МАДАНИЙ ТАДБИРЛАРНИ ПУЛ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

Кейинги йилларда Коммунистик партия билан Совет ҳукумати халқнинг турмуш даражасини ошириш соҳасида катта тадбирларни ўтказдилар. Давлат бюджетининг социал-маданий тадбирларга ажратаётган маблағлари муттасил кўпаймоқда. Партия программасида ёзиб қўйилган: «Ҳамма нарса инсон учун, инсоннинг бахт-саодати учун» шиори янги-янги ишлар билан рўёбга чиқарилмоқда.

1976 йилда Ўзбекистон ССР давлат бюджетидан социал-маданий тадбирларга 2 миллиард 249 миллион 143 минг сўм ёки Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан 1975 йил учун тасдиқлаб берилган планга нисбатан 105,5 процент миқдорида маблағ сарфланади.

1976 йилги бюджетда халқ маорифи, фан ва маданиятга 1 миллиард 253 миллион сўм, яъни шу йил учун тасдиқланган планга нисбатан 5,4 процент кўп маблағ сарфлаш кўзда тутилмоқда.

Шу маблағнинг 738 миллион сўми умумий таълим ҳамда болалар ва ўсмирларни тарбиялаш, катта ёшдаги кишилар орасидаги умумий таълим тадбирларига ва 248 миллион сўмдан кўпроғи кадрлар тайёрлашга сарфланади.

Бюджет лойиҳасида 3,5 миллиондан ортиқ бола ўқийдиган умумий таълим мактабларини пул билан таъминлашга 509 миллион сўм сарфлаш кўзда тутилган. Бундан ташқари мактаб биноларини капитал ремонт қилишга ва зарур асбоб-ускуналарни сотиб олишга 30 миллион сўм ажратилади.

Келгуси йилда соғлиқни сақлаш ишларини пул билан таъминлашга 1975 йилдагига нисбатан 4 процент кўп, яъни 482 миллион сўм ажратилади. Касалхоналардаги жами ўринлар 148,2 мингтага етиб, бу йилгидан 6,3 мингта кўпаяди.

Республика бюджетидан социал таъминот харажатларига 1976 йилда 510 миллион сўм, яъни бу йилгидан 7,3 процент кўп пул берилади.

1976 йилги бюджет лойиҳасига мувофиқ колхоз аъзоларига 236 миллион сўм миқдорида пенсия ва нафақа ҳамда оз таъминланган оилаларнинг болалари учун 328 миллион сўм нафақа тўлаш кўзда тутилган.

БОШҚАРУВ ХАРАЖАТЛАРИ

Партия XXIV съезди ва КПСС Марказий Комитетининг Пленумлари қарорларига асосланиб, бошқарув аппаратини янада такомиллаштириш ва арзонлаштириш тадбирларини амалга ошириш белгиланди.

Келгуси йил бюджетида бошқарув аппарати харажатларини қисқартириш орқали олинадиган тежамдан 28 миллион 216 минг сўм тушумни бюджетга олиш кўзда тутилган.

Шу маблағнинг умумий ҳажмидан 18 миллион 611 минг сўми республика министрликлари ва идораларига ҳамда саноат билан боғлиқ бўлмаган иттифоқ республика министрликлари ва идораларига тўғри келади.

1976 йилги давлат бюджети лойиҳасида давлат ҳокимияти, давлат бошқаруви органларини ва суд органларини сақлашга бўладиган харажатлар 52 миллион 243 минг сўмдан ошмаслиги белгилаб қўйилди.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССРНИНГ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ВА МАҲАЛЛИЙ БЮДЖЕТЛАР

1976 йилги халқ хўжалик плани ва бюджети лойиҳаларида Қорақалпоғистон АССРни, областларни ва Тошкент шаҳрини социал-иқтисодий жиҳатдан ривожлантиришнинг катта программаси кўзда тутилган.

Қорақалпоғистон АССР давлат бюджети, областлар ва Тошкент шаҳрининг маҳаллий бюджетлари Ўзбекистон ССРнинг 1976 йилги давлат бюджети лойиҳасига даромадлар ва харажатлар бўйича жами 1 миллиард 647 миллион 976 минг сўм миқдорида ёки шу йил учун тасдиқланганига 3,8 процент кўпайтириб киритилди ва қуйидаги миқдорда лойиҳалаштирилди:

(минг сўм ҳисобида)

Қорақалпоғистон АССР	147157
Тошкент шаҳри	304541
Тошкент области	183941
Фарғона области	160974
Самарқанд области	159040
Андижон области	120323
Бухоро области	111773
Наманган области	100621
Қашқадарё области	99462
Сурхондарё области	89295
Хоразм области	72006
Сирдарё области	49950
Жиззах области	48893

Ўзбекистон ССРнинг 1976 йилги халқ хўжалик планида кўзда тутилган тадбирларни пул билан таъминлаш учун республика бюджетидан Қорақалпоғистон АССР давлат бюджетига 21 миллион 662 минг сўм ва Жиззах области бюджетига 5 миллион 180 минг сўм ажратиб берилади.

1976 йилги вазифалар Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари зиммасига хўжалик ва социал-маданий қурилишга, бюджетларнинг ижросига доир ишларга раҳбарлик савиясини ошириш мажбуриятини юклайди. Ҳукумат 1976 йилги бюджет билан айни бир вақтда республиканинг 1974 йилги давлат бюджети ижроси тўғрисидаги ҳисоботни ҳам Ўзбекистон ССР Олий Совети тасдиғига ҳавола қилади. Бюджет даромадлар бўйича 4 миллиард 348 миллион 204 минг сўм ёки 103,3 процент миқдорида ва харажатлар бўйича 4 миллиард 221 миллион 18 минг сўм ёки 100,2 процент миқдорида бажарилди. Даромадлар харажатлардан 127 миллион 186 минг сўм кўп бўлади. Даромадлар ва харажатларнинг айрим турларига доир батафсил маълумотлар депутатларга тарқатилган ҳисоботда баён этилган.

Барча совет кишилари сингари Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари ҳам битмас-туганмас ижодий ғайрат билан ишлаб, жонажон партиямизнинг навбатдаги съездини коммунистик қурилишнинг барча йўналишларида янги юксак ютуқлар билан нишонлашга азми қарор берганлар.

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш 1976 йилги давлат плани ва давлат бюджетининг бажарилиши Ўзбекистон меҳнатчиларининг коммунизм моддий-техника базасини яратишнинг янги муҳим босқичини бошлашга қўшган янги муносиб ҳиссаси бўлади.

Республика меҳнаткашлари ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида партия билан ҳукумат томонидан ўз олдиларига қўйилган катта вазифаларни муваффақиятли бажарадилар, деб ишонч билдиришга ижозат бергайсиз. **(Қарсаклар).**

Ўзбекистон ССР Олий Совети план-бюджет ва тармоқ комиссияларининг қўшимча доклади

Докладчи—план-бюджет комиссиясининг раиси депутат Ҳ. УМАРОВ

Депутат ўртоқлар! Совет халқи тўққизинчи беш йилликнинг охирги йили — 1975 йил топшириқларини бажаришни меҳнат ғайрати ва сиёсий активлиги ғоят ўсган бир вазиятда тугалламоқда.

Ўзбекистон меҳнаткашлари беш йилликни жуда катта ютуқлар билан тугаллайдилар. Бу муваффақиятлар, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг оталарча ғамхўрлиги ва доимий ёрдами республика партия, совет, хўжалик органлари олиб борган катта сиёсий ва ташкилотчилик ишлари, барча меҳнаткашларнинг зўр ғайрат билан қилган фидокорона меҳнати натижасидир.

План-бюджет, тармоқ комиссиялари ва ёшлар ишлари билан шуғулланувчи комиссия Ўзбекистон ССР Министрлар Совети тақдим этган Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги давлат планини, Ўзбекистон ССРнинг 1976 йилги давлат бюджетини, шунингдек Ўзбекистон ССР 1974 йилги давлат бюджетининг ижроси ҳақидаги ҳисоботни қараб чиқдилар.

Комиссиялар 1976 йилги план мамлакат халқ хўжалигини ривожлантириш давлат плани кўрсаткичларига мувофиқ равишда ишлаб чиқилган бўлиб, ижтимоий ишлаб чиқаришни янада ўстиришни, халқ фаровонлигини юксалтириш йўлида халқ хўжалигининг иқтисодий самарадорлигини оширишни таъминлайди, деб ҳисоблайдилар.

1976 йилда Ўзбекистон ССРда саноат ишлаб чиқариш ҳажмини 3,2 процент кўпайтириш белгиланди. Техника тараққиётини белгиловчи тармоқлар — электр энергетика, химия, газ саноати, машинасозлик бир мунча тез суръатлар билан ривожлантирилади.

Қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ҳажми 4,7 процент, чакана товар обороти 4,6 процент ортади. Аҳоли жон бошига ҳисоблаганда реал даромадлар 1,3 процент ошади. Пул билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобидан жами саҳни 4,9 миллион квадрат метр келадиган уй-жойлар қурилади.

Доимий комиссиялар 1976 йилги план ва бюджет кўрсаткичларини кўриб чиққан чоғда хўжалик ички резервларидан энг кўп фойдаланиш, министрликлар, идоралар, корхоналар ва хўжалик ташкилотларининг ишидаги камчиликларни бартараф этиш масалаларига алоҳида эътибор бердилар. Депутатлар бир йил муқаддам план ва бюджетни кўриб чиққан вақтда доимий комиссиялар берган тавсияларнинг бажарилиши билан ҳам танишдилар. Комиссияларнинг 1976 йилги план ва бюджет юзасидан батафсил таклифлари ва мулоҳазалари уларнинг хулосаларида баён қилинган, бу хулосалар сизларга тарқатилган. Шу боисдан айрим масалаларга тўхталиб ўтишга рухсат бергайсиз.

Ишлаб чиқариш қувватларидан мақсадга мувофиқ фойдаланиш ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини янада оширишнинг ғоят муҳим шартидир. Республикамиздаги кўпгина корхоналар қувватлардан ва асосий фондлардан фойдаланишни яхшилашга эришдилар, бу эса маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, фонд самарадорлигини ошириш имконини берди. Булар орасида Чирчиқ электр химия комбинати, Қувасой цемент заводи, Бухоро трикотаж фабрикаси, Наманган ва Самарқанд пойафзал фабрикалари, Янгиер ва Каттақўрғон мой комбинатлари ва бир қанча бошқа корхоналар бор.

Шу билан бир қаторда ишлаб чиқариш қувватларидан узоқ вақтдан буён тўла даражада фойдаланмаётган ва кам маҳсулот ишлаб чиқараётган корхоналар оз эмас. Ҳисоб-китоблар шуни кўрсатадики, қувватлар ўз вақтида ва тўлиқ ўзлаштирилган тақдирда йилнинг биринчи ярмидагина қўшимча равишда 2,8 миллион дона чинни-фаянс идиш, 1,1 миллион дона ички трикотаж, 0,6 миллион сўмлик кийим-кечак ва шу кабиларни олиш мумкин бўлур эди.

Халқ хўжалигида меҳнат унумдорлигини янада ошириш проблемаларига алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман. В. И. Ленин сўзи билан айтганда, меҳнат унумдорлигини ошириш янги ижтимоий тузум ғалабаси учун энг асосий масаладир.

Ҳолбуки, ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленумида қилган докладида таъкидланганидек, социалистик ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг бу резервидан бизда ҳали етарли фойдаланилмаётир.

Шу йилнинг январь-октябрь ойларида 206 корхона ёки жами корхоналарнинг 16,7 проценти меҳнат унумдорлиги юзасидан белгиланган топшириқни бажара олмади. Бинокорлик материаллари саноати министрлигида бундай корхоналар 23,2 процентни, мебель ва ёғочсозлик саноати бошқармасида 20 процентни ташкил этади. Пахта тозалаш саноати, енгил саноат, озиқ-овқат саноати, гўшт ва сут саноати министрликлари ҳамда бошқа министрликлар системасида ҳам ана шундай корхоналар бор.

КПСС Марказий Комитети, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежнев ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини яхшилашга нақадар катта аҳамият бераётганликлари маълум. Сифат учун кураш янги беш йиллик планнинг асосий йўналишларидан бири бўлади.

Афсуски, доимий комиссиялар республикамиздаги кўпгина корхоналар ишлаб чиқараётган маҳсулот сифати ҳали ҳам секинлик билан яхшиланаётганлигини таъкидлаб ўтишга мажбур бўлмоқдалар. Технология бузилаётганлиги, хом ашё ва тайёр маҳсулотни сақлаш ва уни упаковка қилиш шарт-шароитларига риоя қилинмаётганлиги сабабли озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат моллари бир қисмининг сорти пасайиб кетмоқда, брак қилинмоқда, қайта ишлаш учун жўнатилмоқда, ишлаб чиқаришдан олиб ташланмоқда. Гўшт ва сут саноати, озиқ-овқат, енгил саноат, маҳаллий саноат, савдо министрликлари, балиқ хўжалиги, мебель ва ёғочсозлик саноати бошқармалари, «Узплодоовощвинпром» бирлашмалари ва «Ўзбекбирлашув» корхоналарида ана шундай фактлар айниқса кўпдир.

1976 йил учун капитал маблағлар 2272,6 миллион сўм миқдорида белгиланди. Ана шу маблағлардан мақсадга мувофиқ, давлат нуқтаи назардан фойдаланиш, шу маблағларни ишга тушириладиган объектларга сарфлашни кучайтириш зарур.

Озиқ-овқат саноати, енгил саноат, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш, бинокорлик материаллари, маданият, савдо министрликлари, Бухоро, Жиззах, Сирдарё область ижроия комитетлари ва баъзи бир бошқа министрликлар ҳамда ижроия комитетлар 1 ноябрдаги маълумотларга кўра, капитал маблағлар сарфлаш планини бажаришда анчагина орқада қолишга йўл қўйдилар.

Товар-моддий бойликларнинг мавжуд запасларини хўжалик оборотига тўлароқ жалб этиш ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини янада оширишнинг муҳим резервидир. Шунга қарамай, республиканинг кўпгина корхоналарида катта-катта ортиқча моддий бойликлар бор. Енгил саноат, пахта тозалаш саноати, озиқ-овқат саноати, маҳаллий саноат министрликлари системасида, «Главташкентстрой»да, бинокорлик материаллари саноати, мелиорация ва сув хўжалиги, қишлоқ қурилиши министрликлари, «Узглавводстрой» корхоналарида ана шундай аҳволни кўриш мумкин.

1 ноябрдаги маълумотларга кўра, давлат банкига, бюджетга ва маҳсулот етказиб берувчиларга бўлган ва кечиктирилган қарз 609,1 миллион сўмни ташкил этди. Қишлоқ қурилиши, пахта тозалаш ва енгил саноат, қишлоқ хўжалиги министрликлари, «Главсредазирсовхозстрой» корхоналари ва ташкилотлари айниқса кўп қарздор бўлиб қолмоқдалар.

Аввалги йиллардаги сингари 1976 йилда ҳам партиянинг аграр сиёсати собит билан амалга оширилади. Қишлоқ хўжалигини бундан буён ҳам интенсивлаш ва деҳқончилик маданиятини ўстириш юзасидан катта-катта тадбирларни амалга ошириш белгиланди.

Қишлоқ хўжалиги, тайёрлаш министрликлари, «Узплодоовощвинпром», область ижроия комитетлари юқори сифатли маҳсулотни етиштиришни таъминлаш тадбирларини ишлаб чиқишлари ва амалга оширишлари лозим.

1976 йилда совет кишиларининг моддий фаровонлигини ўстириш кенг программасини амалга ошириш давом эттирилади. Чакана товар обороти анча ортади. Шу муносабат билан Савдо министрлиги, «Ўзбекбирлашув», Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитети аҳолига савдо хизмати кўрсатишни такомиллаштириш соҳасида кўп иш қилишлари керак. Чакана товар оборотининг планининг ва қўшимча топшириғининг сўзсиз бажарилишини таъминлаш лозим. 1 октябрдаги маълумотларга кўра, молларнинг бундай қолдиғи 193,2 миллион сўмдан, шу жумладан «Ўзбекбирлашув» бўйича 123,6 миллион сўмдан ошиб кетган.

Депутат ўртоқлар! План-бюджет ва тармоқ комиссиялари республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги давлат бюджетини, шунингдек министрликлар ва идораларнинг молия-хўжалик фаолиятига оид материалларни қараб чиқа туриб, бюджетнинг даромадларини 7110 минг сўм миқдорида кўпайтириш лозим деб ҳисоблайдилар. Қўшимча маблағлар ажратиш тўғрисида министрликлар, идоралар ва маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг илтимослари ҳам кўриб чиқилди. Комиссиялар харажатларни 7110 минг сўм кўпайтириш, шу жумладан район марказлари ва шаҳар типидаги посёлкаларни ободонлаштириш учун 1100 минг сўм; мактаблар, болалар боғчалари ва бошқа маориф муассасаларига инвентарь ҳамда ускуналар сотиб олиш учун 1775 минг сўм; мактаблар, музейлар, клублар, кутубхоналар ва бошқа маориф муассасаларини ремонтдан чиқариш ва реконструкция қилиш учун 1600 минг сўм; касалхоналар ва бошқа соғлиқни сақлаш муассасаларини реконструкция қилиш ҳамда ремонтдан чиқариш учун 1255 минг сўм; касалхоналар ва бошқа соғлиқни сақлаш муассасалари учун инвентарь ҳамда ускуналар сотиб олиш учун 860 минг сўм; қишлоқ ва посёлка Советларининг биноларини ремонт қилиш ва инвентарь сотиб олиш учун 520 минг сўм кўпайтириш мумкин деб ҳисоблайдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг план-бюджет ва тармоқ комиссиялари Ўзбекистон ССР Министрлар Совети тақдим этган Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги давлат планини маъқуллаш, шунингдек тузатишларни ҳисобга олиб, 1976 йилги давлат бюджетини даромадлар ва харажатлар бўйича 4320914 минг сўм миқдорида тасдиқлаш тўғрисида таклиф киритадилар.

План-бюджет ва тармоқ доимий комиссиялари Ўзбекистон ССРнинг 1974 йилги давлат бюджетининг ижроси ҳақидаги ҳисоботни ҳам қараб чиқдилар.

Ўзбекистон ССРнинг 1974 йилги давлат бюджетининг ижроси ҳақидаги ҳисоботни даромадлар бўйича 4348204 минг сўм миқдорида ва харажатлар бўйича 4221018 минг сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 127186 минг сўм ортиқ қилиб тасдиқлаш тўғрисида таклиф киритилади. **(Қарсаклар).**

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Р—01928. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64634. Б. 3472.